

Från: Anette Eriksson <anette.eriksson@ei.se>
Skickat: den 28 september 2023 10:07
Till: Regelrådet
Ämne: Nytt utskick Remiss av förslag till Energimarknadsinspektionens föreskrifter om elnätföretagens intäktsramar
Bifogade filer: Bilaga 1 - Konsekvensutredning för EIFS 20191.pdf; Bilaga 2 - Konsekvensutredning för EIFS 20192.pdf; Bilaga 3.pdf; Bilaga 4.pdf; EIFS 2023X inrapporteringsföreskriften.docx; EIFS 2023Y beräkningsföreskriften.docx; Konsekvensutredning EIFS 2023X och 2023Y.docx; Remissmissiv Regelrådet.docx

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Björn
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2023-231:02
DocumentIsArchived: -1

Hej,

Vi har upptäckt att det låg kvar en kommentar i en av bilagorna. Den har nu tagits bort. Vi skickar därför ut remissen på nytt. Vänligen utgå från dessa bilagor.

Remiss av förslag till Energimarknadsinspektionens föreskrifter om elnätföretagens intäktsramar
Regelrådet har möjlighet att lämna synpunkter på konsekvensutredningen.
Även om Regelrådet inte har några synpunkter på konsekvensutredningen är Ei tacksamma för återkoppling om detta.

Svar skickas via e-post till Ei:s registrator (registrator@ei.se). Ange **ärendenummer 2023–103654** i ämnesraden på epostmeddelandet.

Ei emotser Regelrådets svar senast **den 11 oktober 2023**.

Vid eventuella frågor med anledning av remissen går det bra att kontakta Marie-Louise Eriksson, analytiker (tel. 016-16 27 55, e-post marie-louise.eriksson@ei.se) eller Emma Lagerström, jurist (tel. 016-542 91 44, e-post emma.lagerstrom@ei.se).

Med vänlig hälsning

Anette Eriksson | Administratör
016-16 27 36 | Växel 016-16 27 00
Postadress Box 155, 631 03 Eskilstuna
Besöksadress Libergsgatan 6, Eskilstuna | Drottninggatan 26, Stockholm
www.ei.se
[Läs om vår personuppgiftsbehandling i samband med mejl](#)

 Energimarknadsinspektionen
Swedish Energy Markets Inspectorate

Energimarknader för samhällets behov

Remiss av förslag till Energimarknadsinspektionens föreskrifter om elnätsföretagens intäktsramar

En nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en bestämd intäktsram. Energimarknadsinspektionen (Ei) ska på förhand besluta om intäktsramen för varje elnätsföretag. Intäktsramen reglerar hur stora avgifter elnätsföretaget totalt får ta ut av sina kunder under en period om fyra år. För att Ei ska kunna besluta om en intäktsram krävs att elnätsföretagen lämnar nödvändiga uppgifter. Ei har getts mandat att meddela föreskrifter om bland annat inhämtning av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek.

Ei har tidigare meddelat föreskrifter om insamling av uppgifter och beräkning av intäktsramen - Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2019:1) om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för elnätsföretag och Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2019:2) om beräkning av intäktsram för elnätsföretag. Dessa föreskrifter upphävdes i november 2022, med anledning av att Ei i stället valde att begära in uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek genom förvaltningsbeslut med stöd av ellagen. Föreskrifterna föreslås nu återinföras eftersom Kammarrätten i Jönköping klargjort att uppgiftsskyldigheten ska regleras i föreskrifter (se dom den 20 juni 2023 i mål nr 1446–23 och 1447–23). Förslaget är att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 december 2023.

Föreskrifterna innehåller få ändringar

Föreskriften om insamling av uppgifter kommer i stort sett att behålla sin tidigare form, med ett fåtal ändringar. Beräkningsföreskriften behåller samma innehåll men med uppdaterade laghänvisningar.

Föreslagna föreskrifter och konsekvensutredning har remitterats till elnätsföretagen, myndigheter, branschorganisationer och övriga intressenter som getts tillfälle att lämna synpunkter på förslagen.

Svar senast den 11 oktober

Bifogat till denna skrivelse finns förslag till föreskrifter och en konsekvensutredning av förslagen. Regelrådet har möjlighet att lämna synpunkter på konsekvensutredningen. Även om Regelrådet inte har några synpunkter på konsekvensutredningen är Ei tacksamma för återkoppling om detta.

Svar skickas via e-post till Ei:s registrator (registrator@ei.se). Ange **ärendenummer 2023-103654** i ämnesraden på epostmeddelandet.

Ei emotser Regelrådets svar senast **den 11 oktober 2023**. Vid eventuella frågor med anledning av remissen går det bra att kontakta Marie-Louise Eriksson, analytiker (tel. 016-16 27 55, e-post marie-louise.eriksson@ei.se) eller Emma Lagerström, jurist (tel. 016-542 91 44, e-post emma.lagerstrom@ei.se).

Med vänliga hälsningar,

Tommy Johansson
Avdelningschef

Energimarknadsinspektionens författningssamling

Utgivare: Göran Morén (chefsjurist)
ISSN: 2000-592X

EIFS 2023:X

Utkom från trycket den [Klicka på pilen och välj datum](#)

Energimarknadsinspektionens föreskrifter om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för elnätsföretag;

beslutade den [Klicka på pilen och ange datum](#).

Energimarknadsinspektionen föreskriver¹ följande med stöd av 4 §, 12 § och 29 § 1–2 förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet.

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som krävs för att nätmyndigheten ska kunna fatta beslut om nätkoncessionshavares intäktsram enligt 5 kap. 3 § ellagen (1997:857).

Föreskrifterna innehåller även bestämmelser om vad en ansökan om omprövning av intäktsramen ska innehålla och om dokumentation av anläggningstillgångar.

2 § Om det finns särskilda skäl kan nätmyndigheten, efter ansökan av nätkoncessionshavaren, besluta om undantag från dessa föreskrifter.

2 kap. Definitioner

1 § I dessa föreskrifter avses med

1. *Förläggningssmiljö för jordkabel:*

- a) City: ett område som ligger innanför tätortsgränsen på Statistiska centralbyråns tätortskarta och som samtidigt i Lantmäteriets Topografi 50 kategoriseras som sluten eller hög bebyggelse.
- b) Tätort: ett område som är innanför tätortsgränsen på Statistiska centralbyråns tätortskarta och som inte kategoriseras som city enligt ovan.
- c) Landsbygd normal: all mark utanför tätortsgränserna på Statistiska centralbyråns tätortskarta förutom mark som antingen klassas i Sveriges geologiska undersökningars jordartskarta "Jordarter 1:25 000 - 1:100 000" som
 - Grundlager (JG2):
 - Talus (rasmassor),
 - Älvsediment sten--block,
 - Sten--block,
 - Blockmark,
 - Klapper,
 - Isälvsediment, sten--block,
 - Morän, sten--block,
 - Rösberg,
 - Skålla av sedimentärt berg,
 - Skålla av sandsten,
 - Berg,
 - Sedimentärt berg,
 - Fanerozoisk diabas,
 - Urberg
 - Blockighet i markytan (BL):
 - Hög blockfrekvens på annan jordart än morän,
 - Blockrik yta,
 - Blockrik till storblockig yta,
 - Storblockig yta
 - Mark med motsvarande förhållanden.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i den ursprungliga lydelsen.

d) Landsbygd svår (omfattar endast jordkabel upp till och med 24 kV): all mark utanför tätortsgränserna på Statistiska centralbyråns tätortskarta som samtidigt antingen klassas i Sveriges geologiska undersökningars jordartskarta "Jordarter 1:25 000 - 1:100 000" som

- Grundlager (JG2)
 - Talus (rasmassor),
 - Älvsediment sten--block,
 - Sten--block,
 - Blockmark,
 - Klapper,
 - Isälvsediment, sten--block,
 - Morän, sten--block,
 - Rösberg,
 - Skålla av sedimentärt berg,
 - Skålla av sandsten,
 - Berg,
 - Sedimentärt berg,
 - Fanerozoisk diabas,
 - Urberg
- Blockighet i markytan (BL):
 - Hög blockfrekvens på annan jordart än morän,
 - Blockrik yta,
 - Blockrik till storblockig yta,
 - Storblockig yta
- Mark med motsvarande förhållanden.

2. *Förläggingsmiljö för luftledning över 24 kV:*

a) *Tätort/city:* ett område som ligger inom Statistiska centralbyråns tätortsgränser.

b) *Övrigt:* ett område som inte kategoriseras som tätort/city.

3. *Nuanskaffningsvärde:* det värde som en anläggningstillgång åsätts vid värderingstidpunkten enligt någon av de metoder som anges i 7–9 §§ förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet.

4. *Redovisningsenhet:* den eller de nätkoncessioner som redovisningen avser.

5. *Reservmaterial:* anläggningar som inte är installerade i nätverksamheten men som ska kunna tas i bruk på kort tid vid behov.

6. *Redovisningsidentitet:* den beteckning redovisningsenheten fått från nätmyndigheten.

7. *Rådighet:* den förfoganderätt med vilken en tillgång innehas.

8. *Spänning (kV):* konstruktionsspänning.

9. *Station:* anläggning med elektrisk utrustning för att transformera eller fördela elektrisk energi, med en eller flera transformatorer.

10. *Nätkapacitetsreserv:* inköpta kapacitetstjänster från elproducenter eller förbrukare som är nödvändiga för driften av nätet och som inte kan tillhandahållas genom ökat abonnemang från överliggande nät

Termer och uttryck som i övrigt används i dessa föreskrifter har samma innebörd som i ellagen (1997:857) och förordningen om intäktsram för elnätsverksamhet.

3 kap. Uppgifter som ligger till grund för att bestämma intäktsramen

1 § De uppgifter som lämnas enligt dessa föreskrifter ska avse varje nätkoncession för område, utan en lägsta tillåtna spänning, var för sig.

Om flera nätkoncessioner redovisas samlat enligt 3 kap. 51 och 52 §§ ellagen (1997:857) ska dessa anses utgöra ett område. En nätkoncession för område innefattar även sådan nätkoncession för linje som avses i 3 kap. 53 § andra stycket ellagen.

För innehavare av nätkoncession för linje, vars ledningar inte redovisas tillsammans enligt första stycket, eller nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning ska uppgifterna avse nätkoncessionshavarens samtliga sådana ledningar i Sverige.

2 § Uppgifter för prövning av intäktsramen ska ha kommit in till nätmyndigheten senast nio månader innan en ny tillsynsperiod börjar.

En nätkoncessionshavare som påbörjar en ny verksamhet ska lämna uppgifter för prövning av intäktsramen senast nio månader innan verksamheten påbörjas.

3 § En nätkoncessionshavare som anser att det föreligger särskilda skäl att tillämpa en annan tillsynsperiod än fyra år ska senast vid den tidpunkt som framgår av 2 § lämna ett motiverat förslag till nätmyndigheten om vilken annan tidsperiod de i stället anser ska tillämpas.

4 § Uppgifter för prövning av intäktsramen ska innehålla följande grunduppgifter om nätkoncessionshavaren

1. företagsnamn,

2. organisationsnummer och
3. redovisningsidentitet.

5 § Utöver de uppgifter som framgår av 4 § ska nätkoncessionshavaren även lämna de uppgifter som följer av fjärde kapitlet och de övriga uppgifter som nätkoncessionshavaren bedömer krävs för att nätmyndigheten ska kunna fastställa en intäktsram.

6 § Elektronisk rapportering av uppgifter som krävs för att fastställa en intäktsram ska lämnas genom det IT-system som nätmyndigheten tillhandahåller och på det sätt som myndigheten anvisar.

4 kap. Uppgifter för beräkning av intäktsram

Anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen

1 § Vilka anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen följer av 5 kap. 7 § ellagen (1997:857) och 6 § förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet.

De anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen och som är i bruk den 31 december två kalenderår före tillsynsperiodens början ska redovisas enligt 4–8 §§. Sådana anläggningstillgångar som nätkoncessionshavaren avser börja använda kalenderåret före tillsynsperioden eller under tillsynsperioden ska redovisas enligt 9 § och sådana anläggningstillgångar som nätkoncessionshavaren avser sluta använda kalenderåret innan tillsynsperioden eller under tillsynsperioden ska redovisas enligt 10 §.

2 § En nätkoncessionshavare som redovisar en sådan tillgång i kapitalbasen som anges i 5 kap. 7 § andra stycket ellagen (1997:857) ska särskilt beskriva varför tillgången inte behövs och vilka ekonomiska konsekvenser det innebär för nätkoncessionshavaren om tillgången inte skulle ingå i kapitalbasen.

Redovisning av anläggningskategori

3 § De anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen ska redovisas fördelat på anläggningskategorierna

Tillgångar i en nätverksamhet som bedrivs med stöd av nätkoncession för område

- Luftledning
- Annan ledning
- Markarbeten och byggnader

Tillgångar i en nätverksamhet som bedrivs med stöd av nätkoncession för linje

- Luftledning med en spänning om 220 kilovolt eller mer
- Annan luftledning
- Ledning med en spänning om 220 kilovolt eller mer, med undantag för luftledning
- Annan ledning
- Shuntreaktor
- Markarbeten och byggnader med anknytning till ett ledningsnät med en spänning om 220 kilovolt eller mer
- Andra markarbeten och byggnader

Andra tillgångar oavsett koncessionsform

- Transformator
- Ställverk utan sekundärapparater
- Nätstation
- Kabelskåp
- Styr- och kontrollutrustning
- Mätare
- IT-system

Redovisning av anläggningstillgångar

4 § En nätkoncessionshavare ska för varje anläggningstillgång redovisa ett nuanskningsvärde enligt de metoder som framgår av 7–9 §§ förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet och redovisa värdet till nätmyndigheten.

Nätkoncessionshavaren ska också, oavsett nuanskningsvärderingsmetod, redovisa tillgången med angivande av

1. anläggningskategori enligt 3 §,
2. typ av anläggning,
3. teknisk specifikation,
4. spänning (kV),
5. värderingsmetod,
6. om tillgången är reservmaterial
7. rådighet och
8. ledningar i enheten kilometer och övriga anläggningstillgångar i antal.

För luftledning med en spänning över 24 kV och för jordkabel får också anläggningstillgångens förläggningssmiljö anges. Om anläggningstillgångens förläggningssmiljö inte anges antas anläggningstillgången vara förlagd i förläggningssmiljö landsbygd normal.

5 § Nätkoncessionshavaren ska ange det årtal som en anläggningstillgång ursprungligen börjat användas om detta skett före den 1 januari 2011. För en anläggningstillgång som ursprungligen började användas från och med den 1 januari 2011 ska det anges vilket halvår som anläggningen börjat användas. Om åldern ska bestämmas i enlighet med bestämmelsen i 6 § Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2023:Y) om beräkning av intäktsram för elnätsföretag ska den tidsperioden anges. Om åldersuppgifter saknas ska även detta anges.

Vid redovisning av ålder för en anläggning där investering i befintlig anläggning har beaktats ska anläggningens ålder i enlighet med första stycket redovisas uppdelad, i enlighet med vad som följer av 7 § Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2023:Y) om beräkning av intäktsram för elnätsföretag, efter när de olika delarna har börjat användas.

6 § Om en anläggningstillgångs nuanskaffningsvärde beräknas enligt 8 § förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet, med grund i utgiften för att förvärva eller tillverka tillgången när den ursprungligen började användas, i stället för med normvärde enligt 7 § i samma förordning, ska nätkoncessionshavaren redovisa anskaffningstidpunkten och anskaffningsvärdet.

I de fall anskaffningsvärdet för en tillgång också skulle innefatta andra tillgångar får anskaffningsvärdet fördelas mellan tillgångarna utifrån vad som är skäligt i det enskilda fallet. En sådan fördelning ska dokumenteras.

Nätkoncessionshavaren ska ange varför det finns särskilda skäl att beräkna en anläggningstillgångs nuanskaffningsvärde enligt 8 § förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet.

7 § Om en anläggningstillgångs nuanskaffningsvärde beräknas enligt 9 § första meningen förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet, ska nätkoncessionshavaren redovisa anläggningens bokförda värde. Det bokförda värdet ska avse den 31 december det kalenderår som infaller två år innan tillsynsperioden börjar.

I de fall det bokförda värdet för tillgången också skulle innefatta andra tillgångar får det bokförda värdet fördelas mellan dessa tillgångar utifrån vad som är skäligt i det enskilda fallet.

Nätkoncessionshavaren ska ange varför det saknas förutsättningar att beräkna nuanskaffningsvärdet för anläggningstillgången enligt 7–8 §§ förordningen om intäktsram för elnätsverksamhet.

8 § Om en anläggningstillgång värderas till vad som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet i enlighet med bestämmelsen i 9 § andra meningen förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet, ska nätkoncessionshavaren vid redovisning av nuanskaffningsvärdet enligt 4 § första stycket redovisa

1. det värde som tillgången har per den 31 december det kalenderår som infaller två år innan tillsynsperioden börjar,
2. hur nuanskaffningsvärdet för denna tidpunkt har beräknats och
3. varför det saknas bokfört värde eller, om sådant finns, vilka synnerliga skäl som åberopas.

Redovisning av investeringar

9 § Om nätkoncessionshavaren avser att börja använda en anläggningstillgång året före tillsynsperioden eller under tillsynsperioden ska nätkoncessionshavaren redovisa tillgången i sin kapitalbas med angivande av

1. anläggningsskatt enligt 3 §,
2. typ av anläggning,
3. ledningar i enheten kilometer och övriga anläggningar i antal,
4. vilket halvår tillgången avses att börja användas,
5. beräknat nuanskaffningsvärde och
6. när anläggningen ursprungligen börjat användas såsom framgår av 5 §.

Redovisning av utrangeringar

10 § Om nätkoncessionshavaren avser att sluta använda en anläggningstillgång som redovisats enligt 4–8 §§ ska nätkoncessionshavaren också redovisa under vilket halvår året före tillsynsperioden eller under tillsynsperioden som tillgången avses sluta användas. Nätkoncessionshavaren ska även lämna uppgifter om när anläggningen ursprungligen börjat användas enligt vad som framgår av 5 §.

Redovisning av anläggningar som finansierats genom statligt stöd

11 § Om nätkoncessionshavaren under tillsynsperioden kommer ha anläggningar i drift som finansierats genom statligt stöd i enlighet med 4 kap. 10 § andra stycket ellagen (1997:857) ska detta anges.

12 § Nätkoncessionshavaren ska lämna uppgift om kostnaderna i nätverksamheten enligt följande kostnadsslagsindelning

1. totala kostnader för transitering och inköp av kraft,
2. råvaror och förnödenheter,
3. övriga externa kostnader,
4. personalkostnader och
5. övriga rörelsekostnader.

Uppgifterna ska redovisas per kalenderår och avse den period om fyra kalenderår som slutar två år innan tillsynsperioden börjar.

Om uppgifterna redan har lämnats enligt förordningen (1995:1145) om redovisning av nätverksamhet eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av denna, behöver uppgifterna inte lämnas på nytt.

13 § Nätkoncessionshavaren ska ange följande kostnader per kalenderår och avseende den period om fyra kalenderår som slutar två år innan tillsynsperioden börjar

1. förändring av varulager,
2. aktiverat arbete för egen räkning,
3. kostnader för att täcka nätförluster fördelat på inköp och egen produktion,
4. kostnader för abonnemang till överliggande och angränsande nät och
5. kostnader för ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning av el enligt 3 kap. 43 § ellagen (1997:857).

Om uppgifterna redan har lämnats enligt förordningen (1995:1145) om redovisning av nätverksamhet eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av denna, behöver uppgifterna inte lämnas på nytt.

14 § Ett transmissionsnätsföretag ska utöver vad som anges i 13 § även ange följande kostnader per kalenderår som avser den period om fyra kalenderår som slutar två år innan tillsynsperioden börjar

1. kostnader för energiersättning för minskade nätförluster,
2. kostnader för motköp,
3. kostnader för transitering av el genom tredje land,
4. kostnader för systemdrift, primärreglering och störningsreserven,
5. kostnader för anläggningsavgifter,
6. kostnader uppkomna på grund av internationella regelverk och
7. kostnader som uppstått med anledning av avtal som avses i 4 kap. 10 § andra stycket ellagen (1997:857).

15 § Nätkoncessionshavaren ska ange följande kostnader per kalenderår som avser den period om fyra kalenderår som slutar två år innan tillsynsperioden börjar i de fall de har redovisats enligt 12 §.

1. kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift,
2. avbrottsersättning till kund för avbrott mellan 12 och 24 timmar,
3. avbrottsersättning till kund för avbrott över 24 timmar,
4. avbrottsersättning från överliggande nät,
5. kostnader för nätkapacitetsreserv,
6. leasingkostnader för anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen exklusive kostnader för drift och underhåll,
7. kostnader som finns redovisade bland kostnader enligt 12 § men som beaktats vid åldersbestämningen av investeringar i befintliga anläggningar, och
8. kostnader för flexibilitetstjänster vars specifikationer och marknadsprodukter är godkända i enlighet med 11 § förordning (2022:585) om elnätsverksamhet.

16 § Tillgångar i nätverksamheten som är anläggningstillgångar enligt årsredovisningslagen (1995:1554) men inte anläggningstillgångar enligt 2 § förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet ska inte redovisas i kapitalbasen enligt 4–9 §§. Nätkoncessionshavaren får i stället redovisa dessa tillgångars samlade avskrivningar för vart och ett av de fyra kalenderår som infaller två år innan tillsynsperiodens början och samlade utgående bokförda värde för vart och ett av de fyra kalenderår som infaller tre år innan tillsynsperiodens början.

17 § Nätkoncessionshavaren ska lämna uppgift om prognostiserade kostnader i nätverksamheten under tillsynsperioden redovisat per kalenderår och i prisnivå för det kalenderår som infaller två år innan tillsynsperioden börjar för

1. kostnader för nätförluster, fördelat på inköp och egen produktion,
2. kostnader för abonnemang till överliggande och angränsande nät,
3. kostnader för anslutningar till överliggande och angränsande nät,
4. kostnader för ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning av el enligt 3 kap. 43 § ellagen (1997:857),

5. kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift,
6. kostnader för nätkapacitetsreserv samt en redogörelse varför kostnaderna för nätkapacitetsreserv antas uppkomma,
7. kostnader för estimerade avbrott som anges i 6 kap. 6 § 5, och
8. kostnader för flexibilitetstjänster.

18 § Ett transmissionsnätsföretag ska utöver vad som anges i 17 § 1-7 även lämna uppgift om prognostiserade kostnader i nätverksamheten under tillsynsperioden redovisat per kalenderår och i prisnivån för det kalenderår som infaller två år innan tillsynsperioden börjar för

1. kostnader för energiersättning för minskade nätförluster,
2. kostnader för motköp,
3. kostnader för transitering av el genom tredje land,
4. kostnader för systemdrift, primärreglering och störningsreserven,
5. kostnader för anläggningsavgifter,
6. kostnader uppkomna på grund av internationella regelverk och
7. kostnader som uppstått med anledning av avtal som avses i 4 kap. 10 § andra stycket ellagen (1997:857).

5 kap. Omprövning av intäktsram

1 § En ansökan om omprövning av intäktsramen enligt 5 kap. 20 och 25 §§ ellagen (1997:857) ska innehålla nätkoncessionshavarens förslag till ändring av intäktsramen samt de skäl och uppgifter som åberopas till stöd för ändringen.

6 kap. Uppgifter som ska lämnas efter tillsynsperioden

1 § Nätkoncessionshavaren ska senast tre månader efter tillsynsperiodens slut redovisa det faktiska utfallet per kalenderår under tillsynsperioden avseende de uppgifter som redovisats enligt fjärde kapitlet och de samlade intäkterna i nätverksamheten.

Redovisning av tillgångar i kapitalbasen

2 § Nätkoncessionshavaren ska redovisa en anläggningstillgång som började användas i nätverksamheten kalenderåret innan tillsynsperioden eller under tillsynsperioden. De uppgifter som ska lämnas om anläggningstillgången framgår av 4 kap. 4–8 §§ och 9 § 4.

3 § Nätkoncessionshavaren ska redovisa en anläggningstillgång som har slutat användas i nätverksamheten kalenderåret innan tillsynsperioden eller under tillsynsperioden. De uppgifter som ska lämnas om anläggningstillgången framgår av 4 kap. 4–8 §§ och 10 §.

Redovisning av kostnader i nätverksamheten

4 § Nätkoncessionshavaren ska efter tillsynsperioden lämna uppgift om nätverksamhetens kostnader som uppkommit under tillsynsperioden redovisat per kalenderår för

1. kostnader för nätförluster, fördelat på inköp och egen produktion,
2. kostnader för abonnemang till överliggande och angränsande nät,
3. kostnader för anslutningar till överliggande och angränsande nät samt en redogörelse för hur kostnaderna har beräknats,
4. kostnader för ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning av el enligt 3 kap. 43 § ellagen (1997:857),
5. kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift,
6. kostnader för nätkapacitetsreserv samt en redogörelse av vilka kostnader för nätkapacitetsreserv som uppkommit och en redogörelse av hur kostnaderna har beräknats, och
7. kostnader för flexibilitetstjänster vars specifikationer och marknadsprodukter som är godkända i enlighet med 11 § förordning (2022:585) om elnätsverksamhet.

5 § Ett transmissionsnätsföretag ska utöver vad som anges i 4 § 1-6 även lämna uppgift om nätverksamhetens kostnader som uppkommit under tillsynsperioden redovisat per kalenderår för

1. kostnader för energiersättning för minskade nätförluster,
2. kostnader för motköp,
3. kostnader för transitering av el genom tredje land,
4. kostnader för systemdrift, primärreglering och störningsreserven,
5. kostnader för anläggningsavgifter,
6. kostnader uppkomna på grund av internationella regelverk och

Redovisning av intäkter i nätverksamheten

6 § Nätkoncessionshavaren ska lämna uppgift om intäkterna i nätverksamheten under tillsynsperioden redovisat per kalenderår för

1. transiteringsintäkter,
2. anslutningsintäkter,
3. engångsintäkter,
4. återbetalningar till kund av tidigare års nätavgifter,
5. kostnader för avbrottsersättning till kund för avbrott mellan 12 och 24 timmar motsvarande avbrottsvärderingen eller kostnader för utbetalningen till kunden enligt 10 kap. 12 § andra stycket ellagen, om den kostnaden är lägre än avbrottsvärderingen,
6. kostnader för avbrottsersättning till kund för avbrott över 24 timmar,
7. myndighetsavgifter enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift,
8. övriga rörelseintäkter och
9. tidigare förutbetalda intäkter som ska hänföras till tillsynsperioden.

Summan av de intäkter som ska hänföras till nästkommande tillsynsperiod, ska särskilt anges.

7 § Ett transmissionsnätsföretag ska utöver vad som anges i 6 § även lämna uppgift om intäkter som uppstått med anledning av avtal som avses i 4 kap. 10 § andra stycket ellagen (1997:857) under tillsynsperioden redovisat per kalenderår.

Summan av de intäkter som ska hänföras till nästkommande tillsynsperiod, ska särskilt anges.

7 kap. Dokumentation av anläggningstillgångar

1 § Förutom vad som följer av 11 § förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet ska uppgifter om anläggningstillgångarna också dokumenteras enligt 2–4 §§.

2 § Nätkoncessionshavaren ska dokumentera de tillgångar som ingår i kapitalbasen med angivande av

1. typ av anläggning,
2. teknisk specifikation,
3. spänning (kV),
4. värderingsmetod,
5. ledningar i enheten kilometer och övriga anläggningstillgångar i antal,
6. nuanskningsvärde och
7. uppgifter i enlighet med 4 kap. 5 § i denna föreskrift om när tillgången ursprungligen började användas.

För luftledning med en spänning över 24 kV och för jordkabel får också anläggningstillgångens förläggningssmiljö anges.

3 § Nätkoncessionshavaren ska dokumentera en tillgång som ingår i kapitalbasen med värderingsmetod, enligt 6–8 §§ förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet samt skälen till att denna metod använts och de värderingsunderlag, intyg eller motsvarande som styrker nätkoncessionshavarens val av metod och beräkningen av värdet.

4 § Nätkoncessionshavaren ska dokumentera uppgifter och underlag som legat till grund för bedömningen av när en anläggning börjat användas.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 december 2023.
2. Bestämmelsen i 3 kap. 2 § första stycket ska tillämpas vid prövning av intäktsramen för en tillsynsperioden som börjar den 1 januari 2028 eller senare. För en tillsynsperioden som börjar före den 1 januari 2028 ska uppgifter lämnas in vid den tidpunkt nätmyndigheten anger.
3. Bestämmelsen i 6 kap. 1 § ska tillämpas för en tillsynsperioden som börjar den 1 januari 2024 eller senare. För en tillsynsperioden som slutar den 31 december 2023 ska det faktiska utfallet redovisas vid den tidpunkten nätmyndigheten anger.
4. Rapportering av uppgifter enligt 6 kap. 4 § 7 ska inte ske avseende en tillsynsperiod som slutar före den 1 januari 2024.

På Energimarknadsinspektionens vägnar

BESLUTFATTARE

Föredragande

Energimarknadsinspektionens författningssamling

Utgivare: Göran Morén (chefsjurist)
ISSN: 2000-592X

EIFS 2023:Y

Utkom från trycket den [Klicka på pilen och välj datum](#)

Energimarknadsinspektionens föreskrifter om beräkning av intäktsram för elnätsföretag;

beslutade den [Klicka på pilen och ange datum](#).

Energimarknadsinspektionen föreskriver¹ följande med stöd av 5, 15 och 16 §§ förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet.

Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om beräkning av kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift samt kapitalkostnader enligt 5 kap. 1, 6–8 §§ ellagen (1997:857).

Kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift

- 2 § De löpande kostnader som elnätsföretagen kan påverka är kostnader som inte är
1. kostnader för nätförluster fördelat på inköp och egen produktion,
 2. kostnader för abonnemang till överliggande och angränsande nät,
 3. kostnader för anslutningar till överliggande och angränsande nät,
 4. kostnader för ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning enligt 3 kap. 43 § ellagen (1997:857),
 5. kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (2017:1040) om elberedskapsavgift, nätövervakningsavgift och elsäkerhetsavgift och
 6. kostnader för nätkapacitetsreserv.

Utöver vad som följer av första stycket kan även andra kostnader som ett transmissionsnätsföretag har vara sådana som inte kan påverkas.

3 § Det index som ska användas när löpande påverkbara kostnader räknas om med hänsyn till förändringar i prisläget enligt 5 § förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet är

1. för nätkoncessionshavare med lokalnät; faktorprisindex för lokalnät, drift- och underhållskostnader påverkbart,
2. för nätkoncessionshavare med regionnät; faktorprisindex regionnät, drift- och underhållskostnader påverkbart och
3. för ett transmissionsnätsföretag; faktorprisindex transmissionsnät, drift- och underhållskostnader påverkbart.

Kapitalkostnader

4 § För anläggningstillgångar som ursprungligen började användas före den 1 januari 2011 ska den ekonomiska livslängden beräknas från den 1 januari det kalenderår som infaller efter det kalenderår då tillgången ursprungligen började användas. För anläggningstillgångar som ursprungligen började användas från och med den 1 januari 2011 ska den ekonomiska livslängden beräknas från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt som tillgången ursprungligen började användas.

5 § För anläggningstillgångar som uppnått den ekonomiska livslängden enligt 13 § förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet ska avskrivningen för det första året efter den ekonomiska livslängden gått till ända fram till det att den maximala livslängden uppnåtts beräknas till $1/(\text{anläggningens ålder})$ av nuanskaffningsvärdet. Med anläggningens ålder avses det antal år som avskrivning har beräknats för anläggningen.

6 § För anläggningstillgångar där det inte finns uppgifter om vilket år anläggningen ursprungligen började användas, men där det framgår att anläggningen började användas under en viss tidsperiod ska det första året i tidsperioden anses vara det året då anläggningen ursprungligen började användas.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i den ursprungliga lydelsen.

7 § Om en investering i en befintlig anläggning har skett får den påverka anläggningens ålder utifrån hur stor del av anläggningens totala nuanskaffningsvärde som nuanskaffningsvärdet av investeringen motsvarar.

Nuanskaffningsvärdet på investeringen i en befintlig anläggning ska beräknas med grund i utgiften för att förvärva eller tillverka den delen av anläggningstillgången som investeringen motsvarar. Hänsyn ska tas till förändringar i prisläget från den tidpunkten då den delen av anläggningstillgången började användas.

Om det saknas förutsättningar att beräkna ett nuanskaffningsvärde på investeringen enligt andra stycket, ska nuanskaffningsvärdet beräknas utifrån det bokförda värdet för investeringen. Om det inte finns bokfört värde för investeringen, får nuanskaffningsvärdet i stället bestämmas till vad som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 december 2023.

På Energimarknadsinspektionens vägnar

BESLUTSFATTARE

Föredragande

REMISS

Konsekvensutredning avseende Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2023:X) om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för elnätsföretag och Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2023: Y) om beräkning av intäktsram för elnätsföretag

Denna konsekvensutredning avser två nya föreskrifter. Den ena föreskriften gäller insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för elnätsföretag och den andra föreskriften gäller beräkning av intäktsram för elnätsföretag.

Energimarknadsinspektionen (Ei) har tidigare meddelat föreskrifter på dessa områden - Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2019:1) om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för elnätsföretag och Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2019:2) om beräkning av intäktsram för elnätsföretag. Dessa föreskrifter upphävdes den 24 november 2022. I samband med att föreskrifterna upphävdes pågick ett arbete på myndigheten med att ändra metoden för uppgiftsinhämtning och beräkning av intäktsram för elnätsföretagen. Detta arbete pausades med anledning av ett avgörande från Kammarrätten i Jönköping den 20 juni 2023, mål nr 1446-23 och 1447-23.

Ei anser att ovan nämnda föreskrifter nu behöver återinföras på nytt. Föreskriften om insamling av uppgifter kommer i stort behålla sin tidigare form, men med ett mindre antal ändringar. Beräkningsföreskriften behåller samma innehåll men med uppdaterade laghänvisningar. De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 december 2023.

Föreslagna föreskrifter och konsekvensutredning har remitterats till elnätsföretagen, myndigheter, branschorganisationer och övriga intressenter som getts tillfälle att lämna synpunkter på förslagen. Ei har mottagit synpunkter från ett antal av remissinstanserna varav de flesta inte föranleder någon ändring i föreskrifterna. Flera remissinstanser har lämnat liknande synpunkter som avser förslagen om kostnader för avbrott och flexibilitetstjänster. Ei har därför valt att i konsekvensutredningen närmare beskriva hur dessa synpunkter har hanterats.

Flera av de synpunkter som kommit in till Ei avser inte föreslagna föreskrifter, utan rör myndighetens tidigare planerade metodbyte. Eftersom dessa synpunkter inte avser föreslagna föreskrifter redogörs inte för dessa i konsekvensutredningen.

Bakgrund

Sedan omregleringen av den svenska elmarknaden 1996 är handel och produktion av el konkurrensutsatt och kunderna kan välja vilken elhandlare de vill köpa sin el från. Produktion och försäljning av el sker i konkurrens, medan elnätsverksamhet är ett naturligt monopol och regleras och övervakas i särskild ordning. Det svenska elnätet är reglerat genom att Ei ger tillstånd (nätkoncession) för att bygga och använda ledningar, granskar nätföretagens intäkter och bedömer om de är skäligena.

Konkurrensutsättningen av elhandelsmarknaden har gett samtliga elanvändare, det vill säga såväl hushållskunder (konsumenter) som företag, flera valmöjligheter.

Det finns ett stort antal aktörer på elmarknaden. Här berättar vi kortfattat om de aktörer som är av särskilt intresse för denna utredning, elnätsföretagen.

Det svenska elnätet består av 584 000 km ledning, varav ungefär 421 000 km är jordkabel och 163 000 km är luftledning. Elnätet kan delas in i tre nivåer: transmissionsnät, regionnät och lokalnät.

- **Transmissionsnätet** transporterar el långa sträckor med höga spänningsnivåer från de stora kraftverken till de regionala elnäten (på de regionala och lokala näten är det sedan de övriga nätföretagen som ansvarar för transporten) och även till utlandsförbindelserna. Det svenska elsystemet är tätt sammankopplat med angränsande länder, särskilt Norge, Danmark och Finland, men även med Tyskland, Polen och Litauen. Transmissionsnätet ägs av staten och förvaltas av Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät).
- **Regionnäten** transporterar el från transmissionsnätet till lokalnäten och i vissa fall direkt till större elanvändare. Regionnäten ägs i huvudsak av Ellevio, Eon och Vattenfall.
- **Lokalnäten** ansluter till regionnäten och transporterar el till hushåll och andra slutkunder. Lokalnäten ägs till cirka 60 procent av Ellevio, Eon och Vattenfall och resterande del av olika privata och kommunala aktörer.

Elnätsföretagen delas in i transmissionsnätsföretag och distributionsnätsföretag.

- **Transmissionsnätsföretag** är Svenska kraftnät, som är ett statligt affärsverk med flera ansvarsområden. En viktig uppgift för Svenska kraftnät är att förvalta, driva och utveckla det svenska transmissionsnätet. Eftersom det svenska elnätet är sammankopplat med intilliggande länder sker Svenska kraftnäts verksamhet i samarbete med övriga nordiska och baltiska transmissionsnätsoperatörer.
- **Distributionsnätsföretag** driver och sköter om de regionala och lokala elnäten. Ett nätsföretag har ett ledningsnät eller i några fall endast enstaka ledningar och ansvarar för drift och underhåll av elnätet. De ansvarar för att elenergin transporteras från elproduktionsanläggningarna till elkunderna. Distributionsnätsföretagen ansvarar också för att nivån på underhållet av det egna nätet är tillräcklig för att garantera att leveranssäkerheten upprätthålls. Ett distributionsnätsföretag är skyldigt att ansluta elektriska anläggningar till ledningen eller ledningsnätet och att överföra el för annans räkning. I Sverige finns cirka 170 distributionsnätsföretag. Storleken på företagen varierar dock stort. Tre företag har cirka 800 000 uttagsabonnemang vardera och ytterligare sju företag mellan 100 000 och 300 000 abonnemang i uttagspunkt. Dessa tio företag har sammanlagt över 3 300 000 uttagsabonnemang, medan de tio minsta företagen sammanlagt har färre än 7 000. Medelvärdet är cirka 36 000 uttagsabonnemang per nätsföretag, medan medianen är betydligt lägre, cirka 11 000.

Det krävs tillstånd, så kallad **nätkoncession**, för att få bygga och använda elektriska starkströmsledningar (kraftledningar). Förutsättningarna för att meddela tillstånd framgår av ellagen (1997:857) och förordningen (2021:808) om nätkoncession samt miljöbalken. Ei prövar ansökningar om nätkoncession. Nätkoncession för utlandsförbindelser beslutas dock av regeringen.

Det finns två typer av nätkoncession. Nätkoncession för linje avser en kraftledning med en i huvudsak bestämd sträckning. Nätkoncession för område är ett tillstånd att inom ett visst geografiskt område bygga och använda kraftledningar upp till en viss bestämd spänning. Den som har nätkoncession för område har i princip ensamrätt att inom det området bygga och använda kraftledningar upp till och med den högsta tillåtna spänningen för området.

Nätverksamhet är att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för överföring av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för överföringen (1 kap. 4 § andra stycket ellagen).

En nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en bestämd intäktsram som inte ska vara större än vad som behövs för att täcka kostnader för driften av en nätverksamhet som har likartade objektiva förutsättningar och bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt (5 kap. 1 § första stycket 1 ellagen). Ei ska på förhand besluta om intäktsramen för varje elnätsföretag (5 kap. 3 § ellagen). Intäktsramen reglerar hur stora avgifter elnätsföretaget totalt får ta ut av sina kunder under en period om fyra år. Intäktsramen ska säkerställa att företaget får skälig täckning för sina kostnader och en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten, samtidigt som kunderna försäkras rimliga avgifter. För att Ei ska kunna besluta om en intäktsram krävs att elnätsföretagen lämnar de uppgifter till Ei som behövs för att Ei ska kunna bestämma intäktsramen (5 kap. 4 § ellagen).

Fram till och med den 24 november 2022 preciserades den närmare innebörden av uppgiftsskyldigheten genom Ei:s föreskrifter (EIFS 2019:1) om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för elnätsföretag och Ei:s föreskrifter (EIFS 2019:2) om beräkning av intäktsram för elnätsföretag. Därefter upphävde Ei nämnda föreskrifter (EIFS 2019:1 och EIFS 2019:2) med hänvisning till EU-domstolens dom C-718/18, som fastställer att det inte får finnas detaljerade regler på nationell nivå som inskränker tillsynsmyndighetens oberoende vid fastställandet av tariffer. EU-domstolens dom bekräftades på nationell nivå genom avgörande i kammarrätten (se Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 juni 2022 i mål nr 1103-1210-21) som konstaterade bland annat att Ei vid beräkningen av avkastningen på kapitalbasen inte ska tillämpa gällande regler i förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet (intäktsramsförordningen). Ei ska i stället agera inom de ramar som det unionsrättsliga regelverket ställer upp vad gäller avkastningen på kapitalbasen. Ei:s uppfattning var att de aktuella föreskrifterna (EIFS 2019:1 och EIFS 2019:2) inte kunde tillämpas eftersom de beslutats med stöd av bemyndigandet i intäktsramsförordningen, vilken innebar en direkt styrning från den offentliga makten. En sådan styrning strider mot EU-regelverket och den uttalade exklusiva befogenhet som tillsynsmyndigheten tilldelats. Ei beslutade därför om att upphäva föreskrifterna.

I december 2022 skickade Ei ut en begäran om uppgifter inför beslut om intäktsramar för tillsynsperioden 2024–2027 genom förvaltningsbeslut med stöd av ellagen. Flera nätföretag överklagade Ei:s begäran och förvaltningsrätten kom fram till att Ei inte kan kräva in uppgifter på det sätt som Ei gjort. Ei överklagade domen till Kammarrätten i Jönköping som den 20 juni 2023 undanröjde både förvaltningsrättens dom och Ei:s beslut (begäran) (se mål nr 1446–23 och 1447–23). Kammarrätten menade att avsikten med uppgiftsskyldigheten har varit att denna

ska preciseras genom föreskrifter och inte genom förvaltningsbeslut. Ei skulle alltså ha utgått från bemyndigandet i intäktsramsförordningen och utifrån detta meddelat föreskrifter. Avgörandet innebär vidare att Ei inte haft rätt att frångå nationell lagstiftning och kräver samtidigt att Ei ska förhålla sig till en kapacitetsbevarande metod vilket framgår av intäktsramsförordningen (se 7–10 §§).

Problem- och målformulering

Ei måste fatta intäktsramsbeslut enligt ellagen. För att kunna göra det på ett tillfredställande sätt behöver elnätföretagen lämna in uppgifter för ändamålet. Det enda sättet Ei kan kräva in dessa uppgifter på är genom föreskrifter (se Kammarrätten i Jönköpings dom den 20 juni 2023 mål nr 1448–1450–23). Det finns inga gällande föreskrifter som närmare anger vilka uppgifter som elnätföretagen behöver lämna till Ei för bestämmande av intäktramsens storlek för elnätföretagen. Ei har tidigare haft föreskrifter på området (EIFS 2019:1 och EIFS 2019:2). Dessa behöver, med en del mindre ändringar, införlivas på nytt. Det innebär att merparten av de bestämmelser som nu föreslås behåller sin tidigare form. De förslag som är nya i förhållande till den upphävda föreskriften om insamling av uppgifter och som motiveras i den här konsekvensutredningen är följande;

- hänvisning till korrekt karta som tillhandahålls av Lantmäteriet,
- definitionerna av *landsbygd normal* och *landsbygd svår*,
- kostnader för avbrott (avbrottsersättning), och
- kostnader för flexibilitets tjänster.

I föreskrifterna föreslås även mindre ändringar som inte medför någon ändring i sak. Bland annat har Ei ändrat i några laghänvisningar och begrepp i båda föreskrifterna med anledning av ändringar i ellagen samt justerat i en hänvisning till beräkningsföreskriften. I förslaget har Ei även tagit bort 4 kap. 15 § 5 i inrapporteringsföreskriften om kostnader för anslutningar till överliggande och angränsande nät. Detta då denna uppgift sedan 2015 inhämtas genom årsrapporter. Ändringar har även gjorts avseende redovisning av utrangeringar i föreskriften om insamling av uppgifter som endast avser att klargöra hur det har fungerat i praktiken med uppgiftsinlämningen. Vidare har en del språkliga ändringar föreslagits i båda föreskrifterna.

Avgränsning

Denna konsekvensutredning avser endast de ändringar (se ovan) som har gjorts i förhållande till de upphävda föreskrifterna om uppgiftsinsamling och beräkning av intäktsramen, EIFS 2019:1 och EIFS 2019:2. Där ingen ändring har gjorts i förhållande till de upphävda föreskrifterna hänvisas till konsekvensutredningarna som tillhör de upphävda föreskrifterna, se bilaga 1 och 2.

Nollalternativet

Nollalternativet är att inte begära in några uppgifter från nätkoncessionshavarna, utan lämna till företagen själva att avgöra om och i vilken omfattning de vill komma in med uppgifter för bestämmande av intäktsramen. En sådan ordning skulle resultera i att Ei i vissa fall måste besluta om skäliga intäktsramar enligt 5 kap. 5 § ellagen på inga eller ofullständiga uppgifter. Detta kan leda till att företagen inte får full täckning för sina kostnader och inte heller en rimlig avkastning. I sin tur kan detta innebära att kunderna inte tillförsäkras rimliga avgifter. Nollalternativet innebär alltså att Ei inte skulle kunna uppfylla sitt uppdrag enligt ellagstiftningen på ett tillfredställande sätt.

Alternativa lösningar

Det är inte möjligt för Ei att kräva in relevanta uppgifter genom förvaltningsbeslut (se Kammarrätten i Jönköpings dom den 20 juni 2023 i mål nr 1448–1450–23). Domstolen uttalar att avsikten har varit att den närmare innebörden av uppgiftsskyldigheten ska preciseras genom föreskrifter i stället för genom förvaltningsbeslut. Vidare har det redogjorts för under avsnittet Nollalternativet varför Ei inte anser att det är ett alternativ att överlåta till nätkoncessionshavarna att avgöra om de ska komma in med uppgifter och i vilken omfattning vid bestämmande av intäktsram. Ei bedömer att det inte finns andra alternativ än att via föreskrifter kräva in relevanta uppgifter.

Beskrivning av förslaget

EIFS 2023:X (insamling av uppgifter)

Hänvisning till korrekt karta som tillhandahålls av Lantmäteriet

I den upphävda föreskriften EIFS 2019:1 som gällde insamling av uppgifter hänvisades till Lantmäteriets terrängkarta avseende definitionen av förläggingsmiljö för jordkabel gällande city. Denna karta avvecklades i september 2022 och har ersatts av en ny karta benämnd Topografi 50. Ei har därför gett Sweco

i uppdrag att utreda om och vilka ändringar som skett av begreppet förläggningssmiljö med hänsyn till Lantmäteriets nya karta. De två lager som användes i EIFS 2019:1, hög bebyggelse respektive sluten bebyggelse, är fortsatt tillgänglig i den nya kartprodukten. I förhållande till den upphävda föreskriften föreslås därför att definitionen av förläggningssmiljö för jordkabel gällande city hänvisa till kartprodukten Topografi 50. För en mer detaljerad beskrivning av kartändringen, se Swecos PM bilaga 3 och 4.

Definitionerna av landsbygd normal och landsbygd svår

I förhållande till den upphävda föreskriften EIFS 2019:1 föreslås att definitionerna av *landsbygd normal* och *landsbygd svår* avseende förläggningssmiljö för jordkabel ändras. Den äldre beskrivningen av vad som avsågs med *landsbygd normal* och *landsbygd svår* baserades på en inofficiell produkt från Sveriges geologiska undersökning (SGU), den s.k. grävbarhetskartan. Den äldre beskrivningen av *landsbygd normal* och *landsbygd svår* överensstämmer inte med SGU:s jordartskarta. Det har därför gjorts en utredning om vilka aktuella lager i SGU:s karta som är mest lämpliga att använda för ändamålet. Med utgångspunkt i slutsatserna i utredningen görs ändringar i definitionerna för förläggningssmiljö *landsbygd svår* och *landsbygd normal*. För en mer detaljerad beskrivning avseende definitionerna, se bilaga 3 och 4.

Kostnader för avbrott (avbrottsersättning)

Domstolen har uttalat vad gäller kostnader för avbrottsersättning att dessa kostnader ska beräknas och beaktas redan inom ramen för förhandsprövningen och kan därmed inte prognostiseras till noll kronor inför perioden. Ei får hantera kostnaderna för avbrottsersättning som en separat post och tillämpa sin metod att inte beakta kostnaderna fullt ut (se Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 juni 2022 i mål nr 1211-1214-21). Ei har därför i föreskrifterna lagt till att elnätsföretagen ska lämna uppgift om prognostiserade kostnader för avbrottsersättning till kund motsvarande avbrottsersättningen eller kostnaden för utbetalningen till kunden enligt 10 kap. 12 § andra stycket ellagen, om den kostnaden är lägre än avbrottsvärderingen. Ei har från ett antal remissinstanser fått synpunkter rörande utformningen av denna bestämmelse. Synpunkterna utgår ifrån att företagen vill lämna prognoser på en aggregerad nivå, med anledning av att det föreligger stora svårigheter att uppskatta enskilda avbrott i nätverksamheten. Ei har därför utifrån företagets synpunkter ändrat sitt ursprungliga förslag till att nätföretagen inför tillsynsperioden ges möjlighet uppskatta de aktuella kostnaderna i enlighet med bestämmelsen om redovisning av faktiska intäkter i nätverksamheten (6 kap. 6 § 5). Ei:s avsikt med ändringen är att förtydliga att nätföretagen inför tillsynsperioden

inte ska behöva estimeras enskilda avbrott, utan endast göra en uppskattning av denna kostnadspost.

Kostnader för flexibilitetstjänster i distributionsnät

I elmarknadsdirektivet¹ regleras incitament för användning av flexibilitetstjänster i distributionsnätet. Flexibilitetstjänster beskrivs som sådana tjänster som minskar behovet av uppgradering eller ersättning av elkapacitet och stöder en effektiv och säker drift av distributionssystemet (art. 32). Bestämmelser om flexibilitetstjänster implementerades sedan i 5 kap. 12 a § ellagen under 2022. Här framgår att hänsyn ska tas till i vilken utsträckning flexibilitetstjänster används och förbättrar effektiviteten, när intäktsramen bestäms. Bedömningen får medföra en ökning eller minskning av avkastningen på kapitalbasen. Nätföretagen ska specificera vilka dessa flexibilitetstjänster är, varpå Ei ska godkänna dem om dessa flexibilitetstjänster säkerställer ett faktiskt och icke-diskriminerande deltagande av berörda marknadsaktörer (se 10 och 11 §§ förordningen [2022:585] om elnätsverksamhet). För en intäktsram som har bestämts före ikraftträdandet tillämpas inte 5 kap. 12 a § ellagen.

För att uppfylla de nya lagkraven angående flexibilitetstjänster i distributionsnätet behövs en mekanism som ger incitament till att införskaffa och använda effektiva flexibilitetstjänster inom intäktsramsregleringen. För att ge incitament att införskaffa tjänsterna ska kostnader för flexibilitetstjänster under tillsynsperioden ges full kostnadstäckning. För att ge incitament till att använda effektiva flexibilitetstjänster inkluderas kostnaderna för flexibilitetstjänster i den benchmarking som Ei avser att göra inom ramen för effektiviseringskravet. Därmed tas hänsyn till de kostnader som nätföretaget haft för flexibilitetstjänster i förhållande till den nytta de inneburit för nätet. Detta ger nätföretagen långsiktigt incitament att välja flexibilitetstjänster endast i de fall de förväntas vara mer kostnadseffektiva än andra lösningar.

Med anledning av de nya lagkraven i fråga om flexibilitetstjänster föreslår Ei följande ändringar i föreskriften i förhållande till den upphävda föreskriften EIFS 2019:1.

I 4 kap. 15 § 9 föreskriften föreslås att nätkoncessionshavare ska ange kostnader för flexibilitetstjänster som de har haft (faktiska kostnader). De kostnader som avses är

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU.

kostnader för flexibilitetstjänster vars specifikationer och marknadsprodukter är godkända i enlighet med 11 § förordning (2022:585) om elnätsverksamhet.

Vad gäller prognostiserade kostnader föreslås i 4 kap. 17 § 8 föreskriften att nätkoncessionshavaren ska prognostisera kostnader för flexibilitetstjänster.

I 6 kap. 4 § 7 föreskriften föreslås att nätkoncessionshavaren efter tillsynsperioden ska lämna uppgift om kostnader för flexibilitetstjänster, som uppkommit under tillsynsperioden, vars specifikationer och marknadsprodukter som är godkända i enlighet med 11 § förordning (2022:585) om elnätsverksamhet.

Eftersom bestämmelserna inte gäller för transmissionsnät förtydligas i föreskrifterna att kostnader för flexibilitetstjänster endast gäller för distributionsnät (se 4 kap. 18 § och 6 kap. 5 § de föreslagna föreskrifterna).

Ei har fått in flera synpunkter rörande kostnader för flexibilitetstjänster. Flera av synpunkterna handlar om vad som omfattas av kostnaden för flexibilitetstjänster. Ei:s avsikt är inte att i föreskriften ta ställning till vad som avses med flexibilitetstjänster. Anledningen till det är att bedömningen av vilka kostnader som omfattas av begreppet flexibilitetstjänster kommer att utgöra en separat beslutsprocess på Ei. Denna beslutsprocess kommer att ske löpande vartefter nätföretagen ansöker om godkännande av flexibilitetstjänster hos Ei. Metoden för hanteringen av kostnader för flexibilitetstjänster har dessutom remitterats till nätföretagen i ett annat ärende. Synpunkterna som kommit in i samband med remitteringen av dessa föreskrifter föranleder således inga ändringar.

Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Ei föreskriver de föreslagna ändringarna med stöd av 4–5 §§, 12 §, 15–16 §§ och 29 § 1 och 2 förordning (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet (intäktramsförordningen).

Ei får meddela närmare föreskrifter om skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen enligt 5 kap. 4 § ellagen (4 § intäktramsförordningen). Ei får även meddela föreskrifter om vilka kostnader som nätkoncessionshavaren kan påverka, och vilket index som ska användas när kostnaderna räknas om med hänsyn till förändringar i prisläget (5 § intäktramsförordningen). Vidare får Ei meddela föreskrifter om dokumentation av uppgifter om de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen enligt 11 § förordningen (12 § intäktramsförordningen). Ei har även getts mandat att meddela

ytterligare föreskrifter om beräkningen av en fast andel av nuanskaffningsvärdet (15 § intäktsramsförordningen). Ei får även meddela föreskrifter om hur en anläggningstillgångs ålder ska bestämmas (16 § intäktsramsförordningen).

Ei får även meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som nätkoncessionshavaren ska lämna i en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 20 eller 25 § ellagen och skyldigheten för nätkoncessionshavaren att lämna de uppgifter som behövs för en omprövning enligt 5 kap. 21, 22 eller 26 § ellagen (29 § intäktsramsförordningen).

Överensstämmelse med EU-regler

Utifrån de ändringar som denna konsekvensutredning omfattar anser Ei att ändringarna överensstämmer med överordnad rätt. Vid framtagandet av dessa föreskrifter har Ei beaktat EU-rättens krav på legalitet, förutsebarhet och proportionalitet.

När myndigheter inom EU tar fram nya eller ändrar i befintliga nationella tekniska föreskrifter och regler för e-tjänster ska de anmälas till EU-kommissionen. Ei har gjort bedömningen att det inte finns behov av att skicka föreskrifterna till kommerskollegium för anmälan till EU-kommissionen (notifiering) eftersom förslagen inte reglerar produkter eller e-tjänster.

Uppgifter om vilka som berörs och vilka konsekvenser ändringarna får för dessa aktörer

Kunderna

Kunderna berörs indirekt av hela regleringen genom att intäktsramen kommer att få betydelse för hur höga avgifter som kan debiteras under en tillsynsperiod.

Intäktsramsregleringens mål är att säkerställa att elnätsverksamheten bedrivs effektivt. Samtidigt som kunden ska få betala ett rimligt pris ska nätföretaget få täckning för sina kostnader och en rimlig avkastning på investerat kapital. Alla förändringar som genomförs i intäktsramsregleringen syftar i grunden till att förbättra denna balans mellan aktörernas intressen.

Vad gäller införandet av incitamentet för flexibilitetstjänster syftar det till att nätföretagen i högre grad än annars ska få incitament att välja att använda sig av sådana tjänster i de fall dessa är mer kostnadseffektiva än andra lösningar, till exempel traditionella investeringar. I jämförelse med en situation utan

kostnadseffektiva flexibilitetstjänster innebär det, dels att kostnaderna för kunderna kan hållas nere, dels att samhällets resurser i form av markanvändning, materiell åtgång (nätanläggningar) och energiproduktion kan utnyttjas mer effektivt. Med tanke på det växande behovet av energi som samhället nu står inför är detta viktiga mål att sträva mot, också för att kunna nå andra högre mål såsom minskad klimatbelastning.

Elnätsföretag

I dagsläget berörs cirka 170 elnätsföretag, inklusive Affärsverket svenska kraftnät, av regleringen och Ei:s föreskrifter. Storleksordningen på företagen varierar stort från ett tiotal kunder till över en miljon kunder. Elnätsföretagen kommer med anledning av de nya föreskrifterna, till skillnad från föregående tillsynsperioder, behöva rapportera in prognoser avseende kostnader för avbrottsersättning och prognoser samt verkligt utfall avseende kostnader för flexibilitetstjänster. Dessa uppgifter utgör dock en mycket liten del av den totala rapporteringen och innebär en i sammanhanget liten förändring av nätföretagens rapportering. Elnätsföretagen har redan erfarenhet av att rapportera in en stor mängd uppgifter som Ei ska lägga till grund för beräkningen av intäktsramen. Föreskriftsändringarna innebär möjligen att företagen kommer behöva göra vissa mindre förändringar i sina i sina system och beräkningar. Ei bedömer dock att ändringarna är marginella och den eventuella kostnaden för detta bedöms som försumbar. Ändringarna i de nya föreskrifterna kommer inte att leda till några andra kostnader för investeringar, anpassning av produkter eller liknande i jämförelse med tidigare reglerperioder. Ei bedömer därför sammanfattningsvis att den utökade inrapporteringen endast kommer att medföra marginellt ökade arbetsinsatser men inga ökade kostnader.

Vad gäller ändringar avseende definitioner av landsbygd normal och landsbygd svår samt hänvisning till aktuell karta hos Lantmäteriet bedömer Ei att dessa ändringar framför allt ha språklig betydelse och torde därför inte leda till några större faktiska ändringar för elnätsföretag. Möjligtvis kan ändringen av definitionerna till *landsbygd normal* och *landsbygd svår* innebära en viss kostnad för elnätsföretagen eftersom dessa definitioner finns i SGU:s jordartskarta. En karta som Ei har förstått inte är kostnadsfri, men som elnätsföretagen troligen redan har tillgång till via Geodatasamverkan.

Myndigheter och domstolarna

De förvaltningsdomstolar som kan överpröva Ei:s beslut om intäktsramar är Förvaltningsrätten i Linköping, Kammarrätten i Jönköping och Högsta förvaltningsdomstolen. De föreslagna föreskrifterna påverkar inte dessa domstolar

eller några andra myndigheter. För Ei:s del innebär förändringarna att Ei kommer att få in ytterligare uppgifter som behöver hanteras vid beräkning av intäktsramen. Ei bedömer att denna hantering enbart kommer att påverka Ei marginellt jämfört med tidigare reglerperioder.

Beskrivning av i vilken utsträckning föreskriftsändringarna kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Intäktsramsregleringen och föreslagna föreskrifter avser att tillämpas på samtliga nätkoncessionshavare enligt ellagen. Dessa företag utgör naturliga monopol där någon konkurrens därför inte förekommer. Elnätsföretag behöver tillstånd, koncession, för att få bedriva nätverksamhet i Sverige. Koncession meddelas antingen för ett område eller för särskild sträckning, linjekoncession. En koncession meddelas tills vidare. Koncessionens giltighet kan sedan omprövas under vissa förutsättningar. I praktiken innebär detta att de företag som har beviljats tillstånd för ett visst område eller sträcka har monopol på att leverera el inom det området eller på en viss spänningsnivå. Föreskrifterna innehåller inga krav på avgift eller liknande för att få bedriva verksamhet. Ei bedömer att samtliga företag kan leva upp till de krav som ställs i föreskriften.

Annan påverkan på företag

Elnätsföretagen påverkas av att de i ett sent skede får information om vilka uppgifter de ska lämna in till Ei, för att Ei ska kunna bestämma intäktsramens storlek. Ei kommer troligen inte kunna meddela beslut om företagets intäktsramar innan tillsynsperioden börjar. Ei bedömer trots den aktuella situationen att elnätsföretagen har förmågan att komma in med de uppgifter som föreslås i föreskrifterna, eftersom förslagen i dessa föreskrifter i stort sett behåller sin tidigare form. De förändringar som föreslås i förhållande till de upphävda föreskrifterna är begränsade vid en jämförelse med vad som gäller för tillsynsperioden 2020–2023. Införlivandet av äldre föreskrifter och de ändringar som kommer att göras får därför anses ha en marginell påverkan på elnätsföretagen då de sedan tidigare har god kännedom om i stort sett vilka uppgifter som Ei behöver för att beräkna intäktsramens storlek.

Särskild hänsyn till små företag

Införlivandet av föreskrifterna med de föreslagna ändringarna leder inte till några större ändringar i förhållande till tidigare intäktsramsperiod. Elnätsföretagen har

erfarenhet av denna uppgiftsinlämning till Ei. Några särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning behöver därmed inte göras.

Ikraftträdande och information till berörda aktörer

De aktuella föreskrifterna planeras att träda i kraft den 1 december 2023. Ei anser att det är angeläget att föreskrifterna träder i kraft så snart som möjligt eftersom det är viktigt att elnätsföretagen utifrån förutsättningarna får rimlig tid på sig att förbereda sig för inrapporteringen av de uppgifter som fastställs i föreskriften. Det finns ett särskilt behov av informationsinsatser till aktörer som berörs av förslagen. Så fort föreskrifterna har beslutats av Ei avser Ei publicera dessa på Ei:s webbplats, www.ei.se. Detta för att företagen så fort som möjligt ska få tillgång till innehållet i föreskrifterna. Därefter kommer Ei att publicera de tryckta föreskrifterna på Ei:s webbplats. Information i samband med att den beslutade föreskriften publiceras kommer att finnas tillgängligt på Ei:s webbplats. Ei kommer också att tillhandahålla en handbok till stöd för företagen vid inrapporteringen.

Behov av övergångsbestämmelser

Ei gör bedömningen att det behövs en övergångsbestämmelse som reglerar tidpunkten då nätföretag senast behöver komma in med uppgifter till Ei. Uppgifter för prövning av intäktsramen ska ha kommit in till Ei senast nio månader innan en ny tillsynsperiod börjar. Nätföretag som redan bedriver nätverksamhet kommer inte kunna efterleva kravet på att komma in med uppgifterna i rätt tid. Därför föreslår Ei en övergångsbestämmelse som formuleras på följande sätt.

Bestämmelsen i 3 kap. 2 § första stycket ska tillämpas vid prövning av intäktsramen för en tillsynsperioden som börjar den 1 januari 2028 eller senare. För en tillsynsperioden som börjar före den 1 januari 2028 ska uppgifter lämnas in vid den tidpunkt nätmyndigheten anger.

Därutöver behövs en övergångsbestämmelse i fråga om vid vilken tidpunkt nätkoncessionshavaren senast ska redovisa det faktiska utfallet efter tillsynsperioden. Bestämmelsen innebär att nätföretagen, för perioden 2020–2023, senast 31 mars 2024 ska redovisa det faktiska utfallet för den reglerperioden. Det finns skäl att tro att Ei inte kommer hinna ta hand om dessa uppgifter. Därför behövs det en övergångsbestämmelse som möjliggör att Ei kan kräva in redovisning vid en senare tidpunkt. Ei föreslår en övergångsbestämmelse med följande formulering.

Bestämmelsen i 6 kap. 1 § ska tillämpas för en tillsynsperioden som börjar den 1 januari 2024 eller senare. För en tillsynsperioden som slutar den 31 december 2023 ska det faktiska utfallet redovisas vid den tidpunkten nätmyndigheten anger.

Ei gör bedömningen att det finns behov av övergångsbestämmelser. För reglerperioden 2020–2023 ska inte kostnadsposten flexibilitetstjänster redovisas vid avstämningen av den tillsynsperioden. Eftersom bestämmelsen om att nätkoncessionshavare efter tillsynsperioden ska lämna uppgift om nätverksamhetens kostnader för flexibilitetstjänster inte ska gälla för avstämningen av tillsynsperioden 2020–2023 krävs en övergångsbestämmelse. Ei föreslår att övergångsbestämmelsen formuleras på följande sätt.

Rapportering av uppgifter enligt 6 kap. 4 § 7 ska inte ske avseende en tillsynsperiod som slutar före den 1 januari 2024.

Bilagor

- 1 Konsekvensutredning avseende Energimarknadsinspektionens föreskrifter om beräkning av skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram
- 2 Konsekvensutredning avseende Energimarknadsinspektionens föreskrifter insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för nätkoncessionshavare
- 3 Swecos promemoria
- 4 Swecos promemoria

Kontaktpersoner

Marie-Louise Eriksson, analytiker
Tel. 016-16 27 55, e-post marie-louise.eriksson@ei.se

Emma Lagerström, jurist
Tel. 016-542 91 44, e-post emma.lagerstrom@ei.se

Nätreglering

Konsekvensutredning avseende Energimarknadsinspektionens föreskrifter insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för nätkoncessionshavare

Konsekvensutredningen avser Energimarknadsinspektionens (Ei) föreskrifter om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek för nätkoncessionshavare.

Bakgrund

Den 12 april 2018 överlämnade regeringen propositionen 2017/18:237, Elmarknadsfrågor, till riksdagen. I propositionen föreslås flera ändringar i 5 kap. ellagen (1997:857). Den ändring i lagen som är relevant för dessa föreskrifter är kravet på att nätkoncessionshavaren ska lämna förslag på intäktsram ska tas bort. På motsvarande vis behöver nätkoncessionshavaren inte begära omprövning efter tillsynsperioden utan Ei ska istället fatta ett obligatoriskt omprövningsbeslut. Då de tidigare föreskrifterna – Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek - var utformade utifrån dessa förutsättningar var föreskrifterna i behov av en uppdatering.

I augusti 2018 beslutade regeringen att anta förordning (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet (intäktsramsförordningen). Förordning innehåller ett mindre antal ändringar som kräver följdändringar i Ei:s föreskrifter. Regeringen har valt att föreskriva om att företagens anläggningar ska skrivas av på annat sätt och detta kräver att Ei:s föreskrifter hanterar anläggningarna på samma sätt. Därutöver har också den så kallade 38-årsregeln tagits bort vilket får större ekonomiska konsekvenser för elnätsföretagen.

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Bakgrund

År 2012 infördes förhandsreglering av elnätsföretagens intäkter. Detta innebär att Ei beslutar en intäktsram för varje elnätsföretag. Intäktsramen reglerar hur stora avgifter elnätsföretaget totalt får ta ut av sina kunder under en period om fyra år. Intäktsramen ska säkerställa att företaget får skälig täckning för sina kostnader och en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten, samtidigt som kunderna försäkras rimliga avgifter.

I september 2014 beslutade regeringen om en ny intäktsramsförordning där flera viktiga principer och parametrar bestäms och där även flera bemyndiganden gavs till Ei. En av de stora skillnaderna mot föregående förordning och i enlighet med Ei:s tidigare förslag var att regeringen föreskrev om hur beräkningen av avskrivningarna skulle ske.

I augusti 2018 beslutade regeringen att anta förordning (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet (intäktsramsförordningen). Förordning innehåller ändringar som kräver följdändringar i Ei:s föreskrifter. Regeringen har valt att föreskriva om att företagens anläggningar ska skrivas av på annat sätt och detta kräver att Ei:s föreskrifter hanterar anläggningarna på samma sätt.

Intäktsramsförordningen

Grundläggande och väsentliga principer som har betydelse för intäktsramens storlek har fastställts direkt i förordningen. På så sätt främjas stabiliteten i regleringen och förutsägbarheten ökar för både kunder och elnätsföretagen.

Regeringen har sedan tidigare föreskrivit att en real linjär metod vid beräkning av kapitalkostnader ska användas vid fastställandet av en intäktsram. Regeringen har fastställt nya ekonomiska livslängder för nätkoncessionshavarnas anläggningstillgångar. Slutligen har regeringen också föreskrivit om vilken metodik som ska användas vid fastställandet av en rimlig avkastning för elnätsföretagen.

Ei:s föreskriftsrätt

Ei har enligt intäktsramsförordningen möjlighet att meddela föreskrifter när det gäller följande:

1. Skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen (4 §).
2. Vilka kostnader som nätkoncessionshavaren kan påverka, så kallade påverkbara kostnader (5 § punkten 1).
3. Vilket index som ska användas när kostnaderna räknas om med hänsyn till förändringar i prisläget (5 § punkten 2).
4. Om dokumentation (12 §).
5. Beräkningen av en fast andel av nuanskningsvärdet (15 §).
6. Hur en anläggningstillgångs ålder ska bestämmas (16 §).
7. Vad som avses med kvaliteten i nätverksamheten (27 §).
8. Vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet (28 §).
9. Vilka uppgifter nätkoncessionshavaren ska lämna i en ansökan om omprövning enligt 5. kap .20 eller 25 § ellagen (1997:857) (29 § punkten 1).
10. Skyldigheten för nätkoncessionshavaren att lämna de uppgifter som behövs för en omprövning enligt 5 kap. 21, 22 eller 26 §§ ellagen (29 § punkten 2).
11. Hur nätföretagets intäkter ska periodiseras vid avstämning mot intäktsramen (30 §).

12. Utformningen av ett förslag till fördelning av en intäktsram och vilka uppgifter som ska lämnas in tillsammans med förslaget (31 §).
13. Skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna uppgifter enligt 5 kap. 36 § ellagen (32 §).

Den aktuella föreskriften avser 4 § och 29 § punkten 1–2. Dessa bemyndiganden fanns även med i den tidigare förordningen. Ei har med stöd av dessa bemyndiganden tidigare utfärdat Energimarknadsinspektionens (EIFS 2015:1) föreskrifter om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek. På grund av att både 5 kap. ellagen (1997:857) och intäktsramsförordningen strukturerats om har Ei ansett det nödvändigt och enklast för det företag som ska tillämpa föreskriften att inkorporera dessa ändringar i en helt ny föreskrift. Den nu aktuella föreskriften ska ersätta den äldre föreskriften.

Problembeskrivning och mål

För att Ei ska kunna fastställa en intäktsram krävs uppgifter om elnätföretagets verksamhet. För tillsynsperioden 2016–2019 var elnätsföretagen skyldiga att lämna uppgifter om verksamheten i enlighet med Ei:s föreskrifter och om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek EIFS 2015:1 (inrapporteringsföreskriften). För att kunna beräkna en intäktsram i enlighet med den nya intäktsramsförordningen behöver Ei förtydliga vilka uppgifter företagen behöver lämna. Den nu aktuella föreskriften innebär i praktiken endast en mindre revidering i förhållande till den tidigare inrapporteringsföreskriften.

Rapporteringsföreskriften anger vilka uppgifter företagen ska rapportera för att Ei ska kunna fastställa en intäktsram. Föreskriften innehåller också vissa bestämmelser om utformning och innehåll i de uppgifter Ei behöver för att kunna göra en omprövning enligt de tidsfrister som fastställs i lag samt bestämmelser om dokumentation av anläggningstillgångar. Detta är uppgifter som måste finnas dokumenterade för tillsynen men som inte behöver inrapporteras i samband med övriga uppgifter som Ei behöver för att kunna fastställa intäktsram.

Rapporteringsföreskriften behöver ändras och kompletteras i huvudsak av följande anledningar:

- Nätföretagen behöver inte längre lämna ett förslag till intäktsram. Då den tidigare föreskriften byggde på detta förhållningssätt behöver föreskriften ändras. Enligt den nya intäktsramsförordningen är det istället Ei som med grund i de uppgifter som nätföretagen rapporterar in beslutar en intäktsram.
- Då strukturen i både ellagen och intäktsramsförordningen har gjorts om från grunden behöver alla hänvisningar till dessa ändras i en reviderad föreskrift.

- Nätföretagen behöver också lämna uppgifter om sina anläggningstillgångar på en högre detaljeringsnivå och för fler anläggningar. I den nya intäktsramsförordningen, se bilaga 1, är avskrivningstiderna fler och de fördelas på betydligt fler anläggningskategorier än tidigare. Dessutom behöver nätföretagen lämna åldersuppgifter om fler anläggningstillgångar än tidigare. Detta beror på att det i den tidigare intäktsramsförordningen fanns en regel som innebar att en anläggning vid beräkningen av intäktsramen skulle anses vara 38 år gammal vid utgången av 2015 om anläggningstillgången då var äldre än 38 år eller om åldersuppgifter saknades. Denna regel har nu tagits bort och detta kräver ändringar i den äldre rapporteringsföreskriften.
- Slutligen har det i ellagen också införts förseningsavgifter i de fall en nätkoncessionshavare inte inom den tid som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till 4 § lämnar de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen. Utformningen av dessa tidsgränser har därför också setts över.
- Ett stort antal språkliga justeringar har gjorts. Den information som behövs avseende tillämpningen av föreskriften kommer beskrivas i en handbok på samma sätt som för den innevarande tillsynsperioden.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Mot bakgrund av den korta tid som föreligger mellan insamlingstillfället av uppgifter och beslutet om intäktsramar, är det rimligt att precisera i föreskrifter vilka uppgifter som ska samlas in för att Ei ska kunna fastställa en intäktsram.

Den alternativa lösning som vore möjlig är att i brev till varje enskilt företag precisera behovet av de uppgifter som tillkommit i förhållande till de tidigare föreskrifterna. En sådan ordning bedöms dock minska förutsägbarheten och transparensen i regleringen och innebär större administrativ börda eftersom det är 168 företag som i så fall ska få individuella brev. En sådan lösning skulle heller inte säkerställa att Ei faktiskt får in de uppgifter som krävs för att myndigheten ska kunna uppfylla ellagens krav på en prövning.

En reviderad föreskrift kommer göra förfarandet enklare för både företagen och Ei. De administrativa kostnaderna för myndigheten och berörda elnätsföretag skulle sannolikt bli högre utan nya föreskrifter. Detta på grund av att Ei då behöver ha en mer omfattande dialog med respektive företag då det behöver säkerställas vilka uppgifter som ska lämnas.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Elnätsföretag

I dagsläget berörs cirka 168 elnätsföretag, inklusive Affärsverket svenska kraftnät, av regleringen och Ei:s föreskrifter. Storleksordningen på företagen varierar stort från ett tiotal kunder till över en miljon kunder.

Kunderna

Kunderna berörs indirekt av hela regleringen genom att intäktsramen kommer att få betydelse för hur höga avgifter som kan debiteras under en tillsynsperiod. Den aktuella föreskriften påverkar däremot inte kunderna.

Myndigheter och domstolarna

Domstolarna och övriga myndigheter berörs inte av aktuella föreskrifter. Förändringarna i förhållande till den tidigare föreskriften innebär inte några förändringar för Energimarknadsinspektionen.

Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser som regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ei samordnar inrapporteringen av underlag till förhandsregleringen med årsrapporterna¹, för att minska administrationen. Som beskrivits ovan kommer den nu aktuella föreskriften ersätta den tidigare inrapporteringsföreskriften. Endast de förändringar som skett i förhållande till den tidigare föreskriften tas upp då konsekvenserna av den ursprungliga inrapporteringsföreskriften berörts i en tidigare konsekvensutredning².

Ei har uppskattat tiden för genomförande för de bestämmelser som innebär kostnadsmässiga konsekvenser för företagen. De föreslagna föreskrifterna bedöms i huvudsak innebära följande administrativa kostnader.

1 kap. Tillämpningsområde

Förändringarna i kapitlet bedöms inte medföra några kostnader för företagen. Den huvudsakliga ändringen i detta kapitel är följdändringar på grund av ny intäktsramsförordning och ändringar i ellagen. I övrigt har endast språkliga justeringar skett.

2 kap. Definitioner

¹ Årlig ekonomisk redovisning som elnätsföretagen lämnar till Ei

² Konsekvensutredning avseende föreskrifter om nätkoncessionshavarens förslag till intäktsram och om insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek, Dnr 2014-101862.

Ändringar i kapitlet bedöms inte medföra några kostnader för företagen.

3 kap. Uppgifter som ligger till grund för att bestämma intäktsramen

Ändringar i kapitlet bedöms inte medföra några större skillnader i kostnader för företagen i jämförelse med nuvarande regelverk.

Från tillsynsperioden 2020–2023 behöver nätföretagen inte lämna ett förslag till intäktsram genom ändringar i ellagen. Det är svårt att bedöma vilka kostnadsminskningar detta leder till hos företagen men det får antas att endast mindre resurser åtgått till att ta fram en sådan summa i förhållande till insamlingen av övriga uppgifter.

Ei har valt att ta bort ett antal uppgifter om nätkoncessionshavaren som tidigare var tvungna att uppges. Dessa var dock omedelbart tillgängliga för företagen och leder därför inte till någon märkbar förändring i kostnad vid inrapporteringstillfället.

Därutöver har språkliga justeringar skett i förhållande till den tidigare föreskriften.

4 kap. Uppgifter för beräkning av intäktsram

De flesta uppgifter som behövs för beräkning av intäktsram rapporteras till Ei redan idag. Inför den förra tillsynsperiod skedde dock en ändring i den tidigare intäktsramsförordningen³ vilket resulterade i att dessa uppgifter behövde kompletteras med uppgifter om år då anläggningar började användas för att kunna beräkna företagens kapitalkostnader i regleringen. Uppgifter om år då anläggningen började användas måste lämnas både för befintliga anläggningar och för anläggningar som företagen planerar att investera i respektive utrangera under tillsynsperioden.

Enligt den tidigare intäktsramsförordningen skulle en anläggningstillgångens ålder anses vara 38 år vid utgången av år 2015 om anläggningstillgången är äldre än 38 år eller om åldersuppgifter saknas. Denna bestämmelse har tagits bort i den nya intäktsramsförordningen vilket innebär att nätföretagen behöver ta fram åldersuppgifter för anläggningar som tagits i bruk innan detta åldersspann. Då denna förändring föranletts av en förordning hänvisas därför till de konsekvensanalyser som tagits fram för ändamålet, se regeringens konsekvensanalys "Kompletterande konsekvensanalys till Energimarknadsinspektionens rapport Nya regler för elnätsföretagen inför perioden 2020–2023 (EI R2017:07)"⁴ samt Energimarknadsinspektionens rapport "Nya regler för elnätsföretagen inför perioden 2020–2023 (EI R2017:07)". Inför tillsynsperioden 2016–2019 var det cirka en tredjedel av anläggningarna som var äldre än 38 år eller där det inte rapporterades om någon ålder. För dessa anläggningar behöver nu företagen lämna uppgift om när dessa började användas i nätverksamheten.

³ Förordning (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag

⁴ M2018/02561/Ee

Ändringar i kapitlet bedöms inte medföra några förändrade kostnader för företagen i jämförelse med de tidigare föreskrifterna.

5 kap. Omprövning av intäktsram

Ändringar i kapitlet bedöms inte medföra några förändrade kostnader för företagen.

6 kap. Uppgifter som ska lämnas efter tillsynsperioden

De uppgifter som ska lämnas efter tillsynsperiodens slut som tidigare inte behövts rapporteras in till Ei är uppgifter om det faktiska utfallet avseende kostnader för störningsreserv. Efter perioden ska företagen ange om de haft sådana kostnader och även en redogörelse varför kostnaderna uppkommit. Redovisning av dessa kostnader bedöms inte medföra några extra kostnader för företagen då uppgifterna redan finns i företagens ekonomisystem och kan enkelt tas fram. Det kan dock behövas viss manuell hantering för att sammanställa redogörelsen. Ei bedömer dock att det endast är ett fåtal företag som kommer ha kostnader av denna typen och att de i de fall den faktiskt uppkommit på ett enkelt sätt kan ta fram en sådan redogörelse utan större kostnader.

Ändringar i kapitlet jämfört med tidigare föreskrifter bedöms inte medföra några förändrade kostnader för företagen.

7 kap. Dokumentation av anläggningstillgångar

Kapitlet anger att de uppgifter som redovisas i samband med rapporteringen ska dokumenteras i elnätsföretagets anläggningsregister. Detta underlättar uppföljning och granskning av elnätsföretaget. Ändringar i kapitlet bedöms inte medföra några förändrade kostnader för företagen.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med och är en direkt följd av artikel 37 punkt 6 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG. I artikeln anges att "tillsynsmyndigheterna ska ansvara för att tillräckligt lång tid i förväg innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder för att beräkna eller fastställa villkoren för

a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer; dessa tariffer eller metoder ska utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Intäktsramsförordningen träder i kraft den 1 januari 2019. Den aktuella föreskriften planeras att träda i kraft den 1 februari 2019. Ett tidigare ikraftträdande är inte möjligt med tanke på att regeringens förordning meddelats sent och eftersom det är viktigt att myndighetens förslag blir tillräckligt genomarbetade och att samtliga intressenter får möjlighet att lämna synpunkter.

Det är viktigt att elnätsföretagen får tillräckligt god tid på sig att förbereda sig för inrapporteringen av de uppgifter som fastställs i föreskriften. Ei bedömer att företagen bör få cirka månader på sig från det att föreskriften träder i kraft till dess att inrapporteringen senast ska ske.

Ett tiotal företag samt representanter från Energiföretagen har deltagit i Ei:s arbete och har löpande fått information om arbetet med föreskrifterna innan sommaren och under hösten 2018. Ei kommer att publicera föreskrifterna på Ei:s webbplats, www.ei.se, när de kommer från trycket och informera berörda företag när så skett. Ei har under november-december 2018 anordnat kurser för elnätsföretagen vars syfte varit att informera om de lagar, förordningar och föreskrifter som kommer att ligga till grund för hur den tillåtna intäkten ska beräknas inför tillsynsperioden 2020–2023. Genom dessa insatser har informationen nått de flesta av elnätsföretagen. Ei kommer också att tillhandahålla en handbok till stöd för företagen vid inrapporteringen.

Information i samband med att föreskriften träder i kraft kommer att finnas tillgängligt på Ei:s webbplats, www.ei.se.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

I dagsläget berörs 168 elnätsföretag inklusive Svenska kraftnät av Ei:s föreskrifter.

Från och med 1 januari 2005 finns en rekommendation från EU om definition av mikroföretag samt små och medelstora företag, SMF, (small and medium sized enterprises, SME).⁵ Uppdelning av elnätsföretagen efter denna definition framgår nedan.

Tabell 1 Uppdelning av elnätsföretagen

Företagskategori	Antal företag
Mikro	88
Litet	68
Medelstort	8

⁵ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Föreskrifterna innebär att företagen ska sammanställa och rapportera in ett antal uppgifter en gång vart fjärde år. Dessutom ska företagen rapportera in tillsynsperiodens verkliga utfall året efter tillsynsperiodens slut. Rapportering kan också krävas om elnätsföretaget eller Ei anser att det finns skäl för omprövning av intäktsramen under eller efter tillsynsperioden. Inrapporteringen ska även i förlängningen ske via ett av Ei utvalt och administrerat system. Eftersom systemet användes vid inrapportering inför tillsynsperioderna 2012–2015 samt 2016–2019 är företagen väl bekanta med hur systemet fungerar, vilket minskar den initiala arbetsbördan. Ei samordnar även inrapporteringen av underlag till förhandsregleringen med årsrapporterna för att minimera administrationen.

Rapporteringsbördan var störst första gången som inrapporteringen skulle ske. En av de mest administrativt tunga uppgifterna inför förra tillsynsperioden 2016–2019 var inrapporteringen av anläggningarnas ålder som ditintills inte behövt rapporteras in till Ei. Alla andra uppgifter om anläggningarna har företagen redan rapporterat in till Ei inför tillsynsperioderna 2012–2015 samt 2016–2019. Uppgifter om anläggningars ålder behöver endast redovisas en gång, därefter redovisas endast investeringar och utrangeringar. Då 38-årsregeln nu tagits bort behöver företagen lämna uppgifter om ålder för de anläggningar som tidigare omfattades av denna hjälpregel. När regleringen väl är etablerad kommer elnätsföretagen således att kunna utgå från befintlig redovisning och göra tillägg och justeringar i takt med investeringar och utrangeringar i verksamheten.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Föreskrifterna kommer inte att medföra några kostnader för investeringar i anläggningar eller personal, anpassning av produkter eller nya eller ändrade skatter eller avgifter i jämförelse med de tidigare föreskrifterna.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Förhandsregleringen och föreslagna föreskrifter avser att tillämpas på samtliga nätkoncessionshavare enligt ellagen. Dessa företag utgör naturliga monopol där någon konkurrens därför inte förekommer. Elnätsföretag behöver tillstånd, koncession, för att få bedriva nätverksamhet i Sverige. Koncession meddelas antingen för ett område eller för

en särskild sträckning, linjekoncession. En koncession meddelas tills vidare. Koncessionens giltighet kan sedan omprövas under vissa förutsättningar. I praktiken innebär detta att de företag som har beviljats tillstånd för ett visst område eller sträcka har monopol på att leverera el inom det området eller på en viss spänningsnivå.

Föreskrifterna innehåller inga krav på avgift eller liknande för att få bedriva verksamhet. Ei bedömer att samtliga företag kan leva upp till de krav som ställs i föreskriften.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Reglerna kommer inte i andra avseenden påverka företagen negativt.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Den nya regleringen och därmed också de föreslagna föreskrifterna har sitt ursprung i EU-rätten. Det är nödvändigt att såväl kunder som är anslutna till små företag som till stora företag är garanterade att elnätsföretagens intäktsramar motsvarar skäliga kostnader i verksamheten. Det finns därför inte behov eller motiv att ta särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Kontaktperson

Johan Carlsson, jurist, tel. 016-16 27 65, johan.carlsson@ei.se
Semira Pandur, analytiker tel. 016-16 27 04, semira.pandur@ei.se

Nätreglering

Konsekvensutredning avseende Energimarknadsinspektionens föreskrifter om beräkning av skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram

Konsekvensutredningen avser Energimarknadsinspektionens föreskrifter om beräkning av skäliga kostnader och rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram.

Bakgrund

I augusti 2018 beslutade regeringen att anta förordning (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet (intäktsramsförordningen). Förordning innehåller ett mindre antal ändringar som kräver följdändringar i Ei:s föreskrifter. Regeringen har valt att föreskriva om att företagens anläggningar ska skrivas av på annat sätt och detta kräver att Ei:s föreskrifter hanterar anläggningarna på samma sätt.

Utöver detta avser Ei också använda tidigare meddelade bemyndiganden för att föreskriva om att ytterligare en kostnadspost kan utgöra en opåverkbar löpande kostnad.

Ei har också reviderat Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek och utformat en helt ny föreskrift med anledning av förändringarna i den nya intäktsramsförordningen. I praktiken innebär inte någon av de nya föreskrifterna några större förändringar mot de föreskrifter de ersätter¹. Det främsta syftet är att uppdatera språket för att bättre överensstämja med ellagen och intäktsramsförordningen.

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Bakgrund

År 2012 infördes förhandsreglering av elnätsföretagens intäkter. Detta innebär att Ei beslutar en intäktsram för varje elnätsföretag. Intäktsramen reglerar hur stora avgifter elnätsföretaget totalt får ta ut av sina kunder under en period om fyra år. Intäktsramen ska säkerställa att företaget får skälig täckning för sina kostnader och en rimlig

¹ Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2015:2) om skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för elnätsföretag

avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten, samtidigt som kunderna försäkras rimliga avgifter.

I september 2014 beslutade regeringen om en ny intäktsramsförordning där flera viktiga principer och parametrar bestäms och där även flera bemyndiganden gavs till Ei. En av de stora skillnaderna mot föregående förordning och i enlighet med Ei:s tidigare förslag var att regeringen föreskrev om hur beräkningen av avskrivningarna skulle ske.

I augusti 2018 beslutade regeringen att anta förordning (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet (intäktsramsförordningen). Förordning innehåller ändringar som kräver följdändringar i Ei:s föreskrifter. Regeringen har valt att föreskriva om att företagens anläggningar ska skrivas av på annat sätt och detta kräver att Ei:s föreskrifter hanterar anläggningarna på samma sätt.

Intäktsramsförordningen

Grundläggande och väsentliga principer som har betydelse för intäktsramens storlek har fastställts direkt i förordningen. På så sätt främjas stabiliteten i regleringen och förutsägbarheten ökar för både kunder och elnätsföretagen.

Regeringen har sedan tidigare föreskrivit att en real linjär metod vid beräkning av kapitalkostnader ska användas vid fastställandet av en intäktsram. Regeringen har också fastställt nya ekonomiska livslängder för nätkoncessionshavarnas anläggningstillgångar. Slutligen har regeringen nu också föreskrivit om vilken metodik som ska användas vid fastställandet av en rimlig avkastning för elnätsföretagen.

Ei:s föreskriftsrätt

Ei har enligt intäktsramsförordningen möjlighet att meddela föreskrifter när det gäller följande:

1. Skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen (4 §).
2. Vilka kostnader som nätkoncessionshavaren kan påverka, så kallade påverkbara kostnader (5 § punkten 1).
3. Vilket index som ska användas när kostnaderna räknas om med hänsyn till förändringar i prisläget (5 § punkten 2).
4. Om dokumentation (12 §).
5. Beräkningen av en fast andel av nuanskningsvärdet (15 §).
6. Hur en anläggningstillgångs ålder ska bestämmas (16 §).
7. Vad som avses med kvaliteten i nätverksamheten (27 §).
8. Vilka uppgifter nätkoncessionshavaren ska lämna i en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 20 eller 25 §§ ellagen (1997:857) (29 § punkten 1).
9. Skyldigheten för nätkoncessionshavaren att lämna de uppgifter som behövs för en omprövning enligt 5 kap. 21, 22 eller 26 §§ ellagen (29 § punkten 2).

10. Hur nätföretagets intäkter ska periodiseras vid avstämning mot intäktsramen (30 §).
11. Vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet (28 §).
12. Utformningen av ett förslag till fördelning av en intäktsram och vilka uppgifter som ska lämnas in tillsammans med förslaget (31 §).
13. Skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna uppgifter enligt 5 kap. 36 § ellagen (32 §).

Den aktuella föreskriften avser punkterna 2, 3, 5 och 6. Ei har med stöd av dessa bemyndiganden tidigare utfärdat Energimarknadsinspektionens föreskrifter om skäligen kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för elnätsföretag. På grund av att både 5 kap. ellagen (1997:857) och intäktsramsförordningen strukturerats om har Ei ansett det nödvändigt och enklast för det företag som ska tillämpa föreskriften att inkorporera dessa ändringar i en helt ny föreskrift. Den nu aktuella föreskriften ska ersätta den äldre föreskriften. Det är därför endast förändringar i förhållande till tidigare föreskrifter som utreds nedan.

Problembeskrivning och mål

Den aktuella föreskriften behandlar frågor om hur skäligen kostnader ska beräknas såsom vad som ska anses som påverkbara kostnader och hur dessa kostnader ska indexeras. Föreskriften reglerar även hur avskrivningen ska beräknas och hur anläggningarnas ålder ska bestämmas. Dessa delar är nödvändiga för att kunna besluta en intäktsram för företagen.

Bestämmelserna ökar förutsägbarheten för elnätsföretagen och förenklar för dem att följa regleringen när de bedriver sin verksamhet. En tydligare reglering genom föreskrifter kommer även att innebära att eventuella processer vid förvaltningsdomstolarna kommer att bli mindre omfattande.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Skäligen kostnader

Ei har i föreskriften angett att de kostnader som inte är opåverkbara ska anses vara påverkbara. Denna indelning har valts för att det är svårt att i en föreskrift ange alla kostnader som ett elnätsföretagen har. Det är enklare att ange vilka kostnader som ska anses vara opåverkbara eftersom dessa är relativt enkla att identifiera och inte så många till antalet. Om Ei inte föreskriver vad som ska anses vara en påverkbar kostnad får detta istället anges i Ei:s beslut om intäktsram. I förhållande till den tidigare föreskriften har endast en kostnadspost lagts till – 6. Kostnader för nätkapacitetsreserv.

Ei har föreskriftsrätt avseende vilket index som ska tillämpas när det gäller omräkning av de påverkbara kostnaderna. Ei har sedan tidigare gett i uppdrag till SCB att tillhandahålla index för elnätsverksamhet, kallat FPI elnätsverksamhet. FPI

elnätsverksamhet finns framtaget för att spegla utvecklingen för lokalnätsverksamhet, regionnätsverksamhet och stamnätsverksamhet. Det finns där med tre olika FPI elnätsverksamhet: FPI elnätsverksamhet lokalnät, FPI elnätsverksamhet regionnät samt FPI elnätsverksamhet stamnät. FPI elnätsverksamhet är uppbyggt av olika delindex som bland annat är framtaget för att spegla utvecklingen för de påverkbara kostnaderna. Detta delindex är FPI påverkbara kostnader. Ei anser att FPI påverkbara kostnader väl speglar utvecklingen av de påverkbara kostnaderna. Gentemot tidigare föreskrift har ingen förändring skett.

Rimlig avkastning

Ei har i föreskriften angett hur avskrivningen ska beräknas, hur anläggningens ålder ska bestämmas samt hur investeringar i befintliga anläggningar påverkar anläggningens ålder.

Beräkning av avskrivning

Ei har enligt 15 § intäktsramsförordningen fått bemyndigande att närmare föreskriva om beräkningen av avskrivningen. Detta gäller både beräkningen av avskrivningen under den ekonomiska livslängden samt beräkningen av avskrivningen efter att den ekonomiska livslängden gått till ända.

Av 13 § intäktsramsförordningen framgår att avskrivningen för en anläggningstillgång beräknas som en fast andel av nuanskaffningsvärdet. Den fasta andelen ska i sin tur beräknas utifrån tillgångens ekonomiska livslängd. Detta innebär att de årliga avskrivningarna i förhållande till nuanskaffningsvärdet ska vara lika stora över hela anläggningens livslängd. Därmed ska en linjär metod för fördelning av kapitalkostnaderna tillämpas. Genom den nya intäktsramsförordningen har regeringen också beslutat om ändrade ekonomiska livslängder, dessa följer av bilaga 1 till förordningen.

Intäktsramsförordningen anger även att avskrivning ska beräknas även efter att den ekonomiska livslängden gått till ända. Avskrivningen ska då beräknas utifrån anläggningarnas ålder upp till den maximala livslängden som också framgår av bilaga 1 till intäktsramsförordningen.

Eftersom beräkningen av avskrivningen under den ekonomiska livslängden i huvudsak framgår av förordningen innebär Ei:s bemyndigande endast att vissa preciseringar ska införas i föreskriften så att beräkningen blir komplett. För att kunna beräkna avskrivningen behöver det preciseras från vilken tidpunkt denna ska börja beräknas.

Vad gäller beräkning av avskrivning efter den ekonomiska livslängden kommit till ända framgår det i förordningen att avskrivningen ska beräknas utifrån anläggningens ålder. Detta innebär att avskrivningen under denna period inte kommer att vara lika stor över alla år. Ei:s föreskrifter ska precisera mer exakt hur avskrivningen ska beräknas under denna period. I förhållande till tidigare föreskrifter avses dock ingen ändring i sak utan det är endast texter som omarbetats.

Åldersbestämning

Ei får i enlighet med 16 § intäktsramsförordningen meddela ytterligare föreskrifter om hur anläggningstillgångarnas ålder ska bestämmas.

I första hand ska företaget redovisa uppgifter om exakt år då anläggningen började eller slutade användas. I de fall då företaget inte vet exakt vilket år en anläggning började användas, men ändå har andra uppgifter om under vilken tidsperiod en anläggning har börjat användas anser Ei att det är skäligt att dessa uppgifter ligger till grund för åldersbestämningen. Denna hjälpregel syftar till att dels underlätta för företagen och dels att minska företagens kostnader för framtagandet av åldersuppgifter. Denna regel har inte förändrats i förhållande till tidigare föreskrift. Beräkningsföreskriften ger därför möjligheten att göra en alternativ åldersbestämning som utgår från att det finns uppgifter om en period om flera år då en anläggning började användas. För anläggningstillgångar där det inte finns uppgifter om vilket år anläggningen började användas, men där det framgår att anläggningen började användas under en viss tidsperiod får åldern därför bestämmas till det första året i tidsperioden. I förhållande till tidigare föreskrifter har ingen förändring skett avseende åldersbestämningen.

Hur investeringar i befintliga anläggningar påverkar anläggningens ålder

Av 15 § intäktsramsförordningen framgår att Ei får meddela ytterligare föreskrifter om beräkningen av en fast andel av nuanskaffningsvärdet. För att kunna göra en sådan beräkning behöver det också föreskrivas hur investeringar som gäller befintliga anläggningar ska beaktas vid åldersbestämningen. Ei:s bestämmelse avseende investeringar i befintliga anläggningar framgår av 7 § föreskriften.

Av bestämmelsen framgår att delvisa investeringar ska påverka anläggningens ålder utifrån hur stor del av det totala nuanskaffningsvärdet för anläggningen som nuanskaffningsvärdet på investeringen motsvarar.

Av bestämmelsen framgår vidare att nuanskaffningsvärdet på investeringen ska i första hand beräknas med grund i utgiften för att förvärva eller tillverka den delen av anläggningstillgången då den började användas i nätverksamheten med hänsyn tagen till förändring i prisläget. Om det saknas förutsättningar att beräkna ett nuanskaffningsvärde på den delvisa investeringen enligt andra stycket, ska nuanskaffningsvärdet beräknas utifrån anläggningstillgångens bokförda värde. Om anläggningen inte har något bokfört värde får nuanskaffningsvärdet istället bestämmas till vad som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet.

Bestämmelsen blir aktuell i följande fall. Om en anläggning har byggts upp succesivt och börjat användas vid flera olika tillfällen uppstår frågan om hur detta ska beaktas vid åldersbestämningen av anläggningen. Samma fråga uppstår även när en anläggning ursprungligen byggts och börjat användas under ett visst år men där reinvesteringar i delar av anläggningar gjorts senare genom åren.

Det första som behöver göras är att reda ut när delinvesteringen har skett samt beräkna nuanskaffningsvärdet för denna. Sedan beräknas hur stor del av det totala nuanskaffningsvärdet för anläggningen som nuanskaffningsvärdet för investeringen utgör. Det värdet utgör i sin tur grund för fördelningen av anläggningens ålder.

Ei har i föreskriften angett hur företagen ska värdera investeringar i befintliga anläggningar utifrån tre metoder. I första hand ska investeringens anskaffningsvärde användas, i andrahand ska investeringens bokförda värde användas och i tredje hand ska ett annat skäligt värde användas.

Denna del har inte förändrats i förhållande till den äldre föreskriften.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Elnätsföretagen

I dagsläget berörs cirka 168 elnätsföretag, inklusive Affärsverket svenska kraftnät, av regleringen och Ei:s föreskrifter. Storleksordningen på företagen varierar stort från ett tiotal kunder till över en miljon kunder.

Kunderna

Kunderna berörs indirekt av hela regleringen genom att den beslutade intäktsramen kommer att få betydelse för hur höga avgifter som kan debiteras under en tillsynsperiod. Den aktuella föreskriften påverkar däremot inte kunderna.

Myndigheter och domstolarna

Ei:s utnyttjande av föreskriftsrätten innebär att färre frågor överlämnas för prövning i domstol. Förändringarna i förhållande till den tidigare föreskriften innebär inte några förändringar för Energimarknadsinspektionen.

Uppgifter om kostnadsmissiga och andra konsekvenser som regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ei bedömer att de kostnader som uppstår till följd av de föreslagna föreskrifterna är begränsade i sin helhet och särskilt i förhållande till den äldre föreskriften.

Inledande bestämmelser

Bestämmelserna bedöms inte innebära några förändrade administrativa kostnader för företagen i förhållande till tidigare föreskrifter.

Skäliga kostnader

Avseende vilka kostnader som ska anses vara påverkbara så innebär föreskriften endast en uppräknning av de kostnader som inte är påverkbara. Detta innebär motsatsvis att alla andra kostnader är att anse som påverkbara. Företagen har hittills särredovisat alla opåverkbara kostnader förutom kostnader för anslutningar till överliggande nät. I denna del har endast en förändring skett. Det rör vissa kostnader för nätkapacitetsreserv som nu blir att anse som en opåverkbar kostnad i de fall den uppkommer. Uppgifter om alla kostnader finns i företagens ekonomiska system och kan enkelt tas fram. Bestämmelsen medför inte några ekonomiska konsekvenser för företagen.

Bestämmelsen om vilket index som ska användas för justeringen av de påverkbara kostnaderna anses inte medföra några administrativa kostnader.

Avskrivning

Ei har föreskrivit om vilken tidpunkt avskrivningen ska börja räknas från samt hur avskrivningen ska beräknas för anläggningar vars ekonomiska livslängd kommit till ända. Utgångspunkten för beräkningarna av avskrivningen framgår dock av intäktsramsförordningen varför aktuell föreskrift endast kommer ha mindre påverkan på beräkningen. Därmed antas föreskriften inte innebära några ekonomiska konsekvenser för företagen. Någon förändring i sak är inte avsedd med den reviderade bestämmelsen.

Åldersbestämning

Ingen förändring har skett i förhållande till tidigare föreskrifter.

Delvisa investeringar

Ingen förändring har skett i förhållande till tidigare föreskrifter.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med och är en direkt följd av artikel 37 punkt 6 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG. I artikeln anges att "tillsynsmyndigheterna ska ansvara för att tillräckligt lång tid i förväg

innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder för att beräkna eller fastställa villkoren för

a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer; dessa tariffer eller metoder ska utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Intäktsramsförordningen träder i kraft den 1 januari 2019. Den aktuella föreskriften planeras att träda i kraft den 1 februari 2019. Ett tidigare ikraftträdande är inte möjligt med tanke på att regeringens förordning meddelats sent och eftersom det är viktigt att myndighetens förslag blir tillräckligt genomarbetade och att samtliga intressenter får möjlighet att lämna synpunkter.

Det är viktigt att elnätsföretagen får tillräckligt god tid på sig att förbereda sig för inrapporteringen av de uppgifter som fastställs i föreskriften. Ei bedömer att företagen bör få cirka månader på sig från det att föreskriften träder i kraft till dess att inrapporteringen senast ska ske.

Ett tiotal företag samt representanter från Energiföretagen har deltagit i Ei:s arbete och har löpande fått information om arbetet med föreskrifterna innan sommaren och under hösten 2018. Ei kommer att publicera föreskrifterna på Ei:s webbplats, www.ei.se, när de kommer från trycket och informera berörda företag när så skett. Ei kommer under november-december 2018 att anordna kurser för elnätsföretagen vars syfte är att informera om de lagar, förordningar och föreskrifter som kommer att ligga till grund för hur den tillåtna intäkten ska beräknas inför tillsynsperioden 2020–2023. Genom dessa insatser kommer informationen att nå de flesta av elnätsföretagen. Ei kommer också att tillhandahålla en handbok till stöd för företagen vid inrapporteringen.

Information i samband med att föreskriften träder i kraft kommer att finnas tillgängligt på Energimarknadsinspektionens webbplats, www.ei.se.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

I dagsläget berörs 168 elnätsföretag inklusive Svenska kraftnät av Ei:s föreskrifter.

Från och med 1 januari 2005 finns en rekommendation från EU om definition av mikroföretag samt små och medelstora företag, SME, (small and medium sized enterprises, SME).² Uppdelning av elnätsföretagen efter denna definition framgår nedan.

Tabell 1 Uppdelning av elnätsföretagen

Företagskategori	Antal företag
Mikro	88
Litet	68
Medelstort	8
Större	4

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Föreskrifterna reglerar främst hur den beräkning som Ei ska tillämpa gällande olika frågor ska gå till. Det kommer dock att kräva viss administrativ hantering hos företagen.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Förändringarna i föreskrifterna kommer inte att medföra några ändrade kostnader för investeringar i anläggningar eller personal, anpassning av produkter eller nya eller ändrade skatter eller avgifter.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Förhandsregleringen och föreslagna föreskrifter avser att tillämpas på samtliga nätkoncessionshavare enligt ellagen. Dessa företag utgör naturliga monopol där någon konkurrens därför inte förekommer. Elnätsföretag behöver tillstånd, koncession, för att få bedriva nätverksamhet i Sverige. Koncession meddelas antingen för ett område eller för en särskild sträckning, linjekoncession. En koncession meddelas tills vidare. Koncessionens giltighet kan sedan omprövas under vissa förutsättningar. I praktiken innebär detta att de företag som har beviljats tillstånd för ett visst område eller sträcka har monopol på att leverera el inom det området eller på en viss spänningsnivå.

Föreskrifterna innehåller inga krav på avgift eller liknande för att få bedriva verksamhet. Ei bedömer att samtliga företag kan leva upp till de krav som ställs i föreskriften.

² Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Reglerna kommer inte i andra avseenden påverka företagen negativt.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Den nya regleringen och därmed också de föreslagna föreskrifterna har sitt ursprung i EU-rätten. Det är nödvändigt att såväl kunder som är anslutna till små företag som stora är garanterade att elnätsföretagens intäktsramar motsvarar skäliga kostnader i verksamheten. Det finns därför inte behov eller motiv att ta särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Kontaktperson

Johan Carlsson, jurist, tel. 016-16 27 65, johan.carlsson@ei.se
Semira Pandur, analytiker tel. 016-16 27 04, semira.pandur@ei.se

PM

Sweco har av Energimarknadsinspektionen (Ei) fått i uppdrag att föreslå en ny normvärdeslista för tillsynsperioden 2024-2027. Som ett tillägg till detta uppdrag har Sweco även fått i uppdrag att utreda de kartunderlag som används för att fastställa förläggningssmiljöer för vissa anläggningstyper.

Syfte med uppdraget är att utreda om och vilka ändringar som har skett vad gäller de kartor som används vid bedömning av förläggningssmiljöer som definieras i inrapporteringsföreskriften EIFS 2019:1 och som föranleder en förändring av föreskriften. Utredningens första del utgör grund för en separat kommande utredning (steg 2) som kommer att resultera i ett förslag på vilka ändringar avseende förläggningssmiljöer behöver göras i inrapporteringsföreskriften inför tillsynsperioden 2024-2027.

Har några ändringar gjorts eller kommer några ändringar att göras i de kartor som används vid bedömning av förläggningssmiljöer för jordkabel som definieras i inrapporteringsföreskriften EIFS 2019:1 och i så fall vilka?

I föreskriften EIFS 2019:1 definiera förläggningssmiljöerna enligt:

Förläggningssmiljö för jordkabel:

- a. **City:** ett område som ligger innanför tätortsgränsen på Statistiska centralbyråns tätortskarta och som samtidigt i Lantmäteriets terrängkarta kategoriseras som sluten eller hög bebyggelse.
- b. **Tätort:** ett område som är innanför tätortsgränsen på Statistiska centralbyråns tätortskarta och som inte kategoriseras som city enligt ovan.
- c. **Landsbygd normal:** all mark utanför tätortsgränserna på Statistiska centralbyråns tätortskarta förutom mark som antingen klassas i Sveriges geologiska undersöknings jordartskarta som berg i dagen, tunt jordtäckte på berg, riklig eller måttlig till riklig förekomst av block, måttlig till riklig förekomst av stora block, riklig förekomst av block eller mark med motsvarande förhållanden.
- d. **Landsbygd svår (omfattar endast jordkabel upp till och med 24 kV):** all mark utanför tätortsgränserna på Statistiska centralbyråns tätortskarta som samtidigt antingen klassas i Sveriges geologiska undersökningars jordartskarta som berg i dagen, tunt jordtäckte på berg, riklig eller måttlig till riklig förekomst av block, måttlig till riklig förekomst av stora block, riklig förekomst av block eller mark med motsvarande förhållanden.

Det innebär att tre kartprodukter används för att fastställa förläggningssmiljö.

Statistiska Centralbyråns Tätortskarta

Statistiska tätorter är koncentrerad bebyggelse med minst 200 invånare. SCB tar fram gränser för statistiska tätorter med hjälp av registerdata från bland annat SCB:s register över totalbefolkningen (RTB), SCB:s allmänna företagsregister samt Lantmäteriets fastighetskarta och koordinatsatta

byggnadsregister. Gränserna finns att ladda ner fritt som öppna geodata: [Öppna geodata för tätorter \(scb.se\)](#). De visas som polygoner för hela Sverige. Geodata finns tillgängliga i Geopackage-format, i det nationella referenssystemet SWEREF99TM. Fram till 2015 har de uppdaterats vart femte år. Därefter görs uppdatering vart tredje och vart annat år. De aktuella data är från 2020 och nästa uppdatering kommer att ske 2023.

Före 2015 dominerade manuella processer. Med förbättrad tillgång till registerdata har det dock sedan dess varit möjligt att automatisera arbetet med tätortsgränser, vilket har gjort det effektivare och mer konsekvent. Denna stora metodologiska optimering 2015 åtföljdes också av förändringar i tätortsgränserna; med den nya metoden och definitionen har antalet tätorter i hela landet ökat med cirka 100. Ökningen beror på att helt nya tätorter bildades och att tätorter delades upp.

Sedan 2015 har mindre justeringar av metodiken och modelleringen av uppgifterna gjorts kontinuerligt för att hålla kvaliteten på tätortsdata på högsta nivå och för att använda de bästa tillgängliga grunderna och metoderna. Men några större framtida anpassningar är för närvarande inte planerade. Och eftersom SCB strävar efter att ha en relativt stabil tidsserie i statistiken kan man inte förvänta sig några radikala förändringar.

Lantmäteriets **Terrängkarta**

Terrängkartan avvecklas den 2022-09-01 (sista uppdateringen 2022-06-30) och ersätts av Topografi 50, som finns också att ladda ner fritt som öppna geodata:

[Topografi 50 Nedladdning, vektor | Lantmäteriet \(lantmateriet.se\)](#)

Förändringarna mellan de två produkterna finns på följande webbplats: [GSD-Terrängkartan ersätts med Topografi 50 Nedladdning, vektor | Lantmäteriet \(lantmateriet.se\)](#). De viktigaste förändringarna är följande: Den nya produkten levereras i filformatet GeoPackage (inklusive JSON-fil med beskrivning av innehållet i datafilen). Leveransformaten Shape och MapInfo kommer att upphöra. Innehållsmässigt förändras produkten bland annat genom att Topografi 50 har rikstäckning (Terrängkartan hade luckor i inre Norrland och Svealand) samt har utökats med mer fjällinformation. För att uppnå en bättre harmonisering mellan Lantmäteriets olika kartprodukter har omfattande ändringar gjorts också i datamodellen. Karttexten har en helt ny enhetlig kodning för kategorisering ("Objekttyp" används och ersätter den tidigare kodning som baserades på attributet "KKOD").

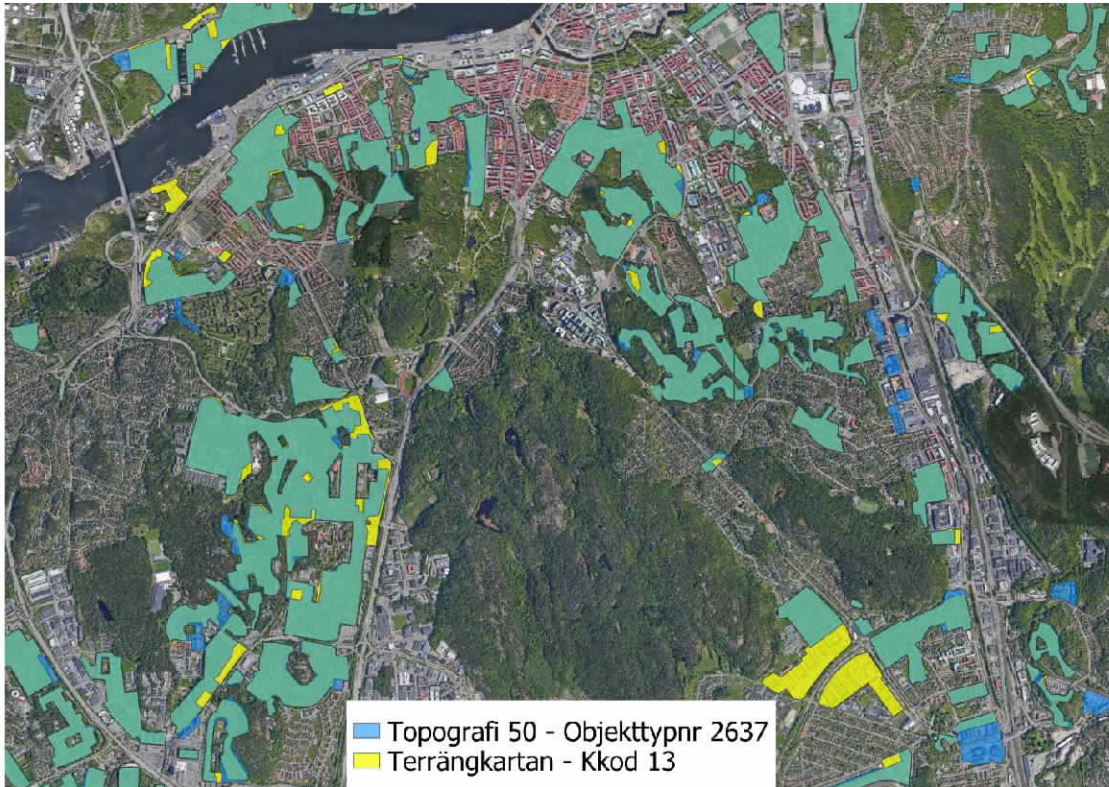
De två dataskikt som är relevanta här är "Sluten bebyggelse" och "Hög bebyggelse". När man tittar på Excel-filen "Översättningstabell_objekttyp_kkod" – som finns på i dokumentationen för Topografi 50 – framgår det tydligt att dessa två skiktbeteckningar tas över från Terrängkartan och därför också finns i Topografi 50.

Topografi 50 Nedladdning, vektor			GSD-Terrängkartan, vektor		
Skikt	Objekttyp	Objekttypkod	Skikt	Detaljtyp	Namn
mark	Sluten bebyggelse	2636	MY	12	Sluten bebyggelse
mark	Hög bebyggelse	2637	MY	13	Hög bebyggelse

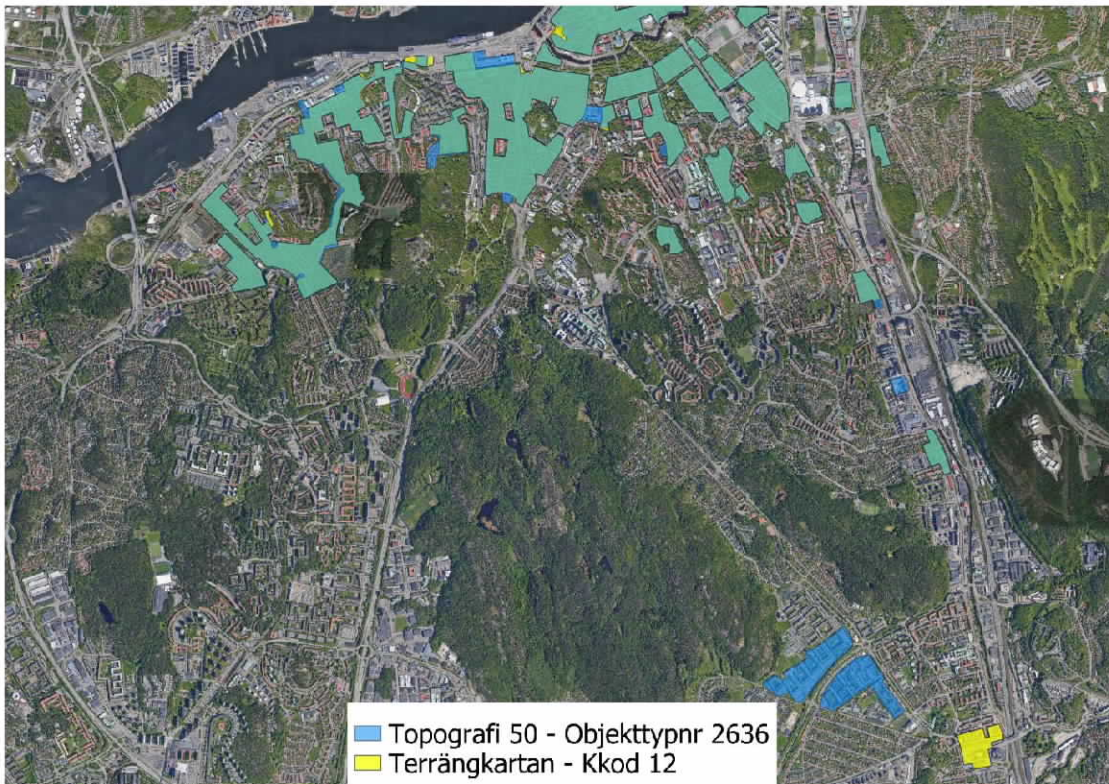
Utdrag ur "Översättningstabell_objekttyp_kkod"

Om man jämför de två dataskikten i GIS blir det dock uppenbart att de inte stämmer till 100 % överens. Detta visas nedan en gång för "Hög bebyggelse" och en gång för "Sluten bebyggelse" för Göteborgsregionen, för vilken

Topografi 50 demodata finns tillgängliga. På grund av den transparenta framställningen av de två dataskikten (Topografi 50 i blått och Terrängkartan i gult) visas de områden där de överensstämmer med varandra i grönt.

Exemplet "Hög bebyggelse": Skillnader mellan Terrängkartan och Topografi 50 (demodata)

Exemplet "Sluten bebyggelse": Skillnader mellan Terrängkartan och Topografi 50 (demodata)

De synliga skillnaderna beror på övergången till en ny automatiserad produktionsprocess, vilket har lett till att strukturen och innehållet har ändrats för att passa nya användningsområden och möjliggöra automatisering. Innehållet i Topografi 50 framställs genom automatisk generalisering av den grunddatamängd som ingår i Topografi 10. Denna generalisering leder till små skillnader mellan de två produkterna Topografi 50 och Terrängkartan. Dessutom är ytorna i Topografi 10 inte baserade på Terrängkartan utan på Fastighetskartan, som skiljer sig från varandra: De olika kartserierna (Fastighetskartan och Terrängkartan, men även Vägkartan och Översiktskartan) tillverkades tidigare i separata produktionslinjer och varje serie bearbetades manuellt för att tillgodose olika skalor och innehåll. Detta leder också till små skillnader mellan de två produkterna. Dataskikten är dock i huvudsak desamma.

De topografiska objekten i Topografi 10 uppdateras kontinuerligt både internt (genom stereokartläggning i tredimensionella flygfoton eller genom skärmdigitalisering med hjälp av ortofoton) och i samarbete med de myndigheter eller organisationer som ansvarar för respektive informationstyp. Och den automatiska generaliseringsprocessen för Topografi 50 körs i delområden som är kvadratiska och i de flesta fall med sidan 10 km, s.k. indexrutor 10x10 km. Topografi 50 uppdateras en gång per månad för de indexrutor som berörs av förändringar.

Sveriges Geologiska Undersöknings **Jordartskarta**

SGU har flera jordartskort, med "Jordarter 1:25 000-1:100 000" som huvudprodukt – [Jordarter 1:25 000–1:100 000](#), [jordartsdata \(sgu.se\)](#). Det är en sammanställning de tidigare produkterna "Jordarter 1:50 000" och "Jordarter 1:100 000-1:200 000", förutom att områden i skala 1:200 000 överförts till en egen produkt, Jordarter 1:200 000, Västernorrland. Produkten kan beställas från SGU (pris: 6 kr/km²) och innehåller enligt produktbeskrivningen följande innehåll – [Jordarter 1:25 000–1:100 000](#), [jordartsdata \(sgu.se\)](#).

Dataformat: ESRI Shape

Koordinatsystem: SWEREF99TM (EPSG:3006)

Leveransens innehåll

Filer som medföljer leveransen

Filnamn	Format	Innehåll
jordarter-25-100000-beskrivning	Pdf	Denna fil. Kort beskrivning av datafilernas struktur, attribut och symbolset.
jordarter_25_100k_jy0	ESRI Shape	Jordart i tunt eller osammanhängande översta ytlager (polygoner)
jordarter_25_100k_jy1	ESRI Shape	Jordart i tunt eller osammanhängande ytlager (polygoner)
jordarter_25_100k_jg2	ESRI Shape	Jordart i grundlager (polygoner)
jordarter_25_100k_jd3	ESRI Shape	Jordart i djuplager (polygoner)
jordarter_25_100k_sp	ESRI Shape	Punktobjekt (punkter)
jordarter_25_100k_sl	ESRI Shape	Linjeobjekt (linjer)
jordarter_25_100k_bl	ESRI Shape	Blockighet i markytan (polygoner)
jordarter_25_100k_lf	ESRI Shape	Landform (polygoner)
tackningsområde	ESRI Shape	Täckningsområde för hela datamängden (polygoner)
Jordarter 25 000-100 000	ArcGIS layer	Grupplager med symbolisering
SGUJord.otf	OpenType font	Installeras för att få korrekt symbolredovisning

Utdrag ur "Produktbeskrivning för Jordarter 1:25 000–1:100 000"

Informationen bygger på kartläggningar som påbörjades på 1960-talet och pågår än idag. Kartläggningen har under åren utförts med olika metoder, på skiftande geografiskt underlag samt för presentationsskalor från 1:25 000 till 1:100 000. Den tidiga informationen har digitaliserats från tryckt kartunderlag. Från 1990-talet produceras data i digital miljö. Eftersom olika karteringsmetoder har tillämpats i olika områden och under olika perioder är produktens kvalitet inte enhetlig utan skiljer sig från område till område. Den mest detaljerad kartläggningen, som bygger på omfattande fältarbete har utförts främst i tätbefolkade områden i södra Sverige. I glest bebyggda områden har en mer översiktlig karteringsmetod, som huvudsakligen bygger på flygbildstolkning, tillämpats. De skillnader i karteringsmetod som tillämpats vid kartläggningen redovisas genom att informationen har märkts som olika karttyper. Successivt uppgraderar SGU informationen som klassats som karttyp 4 och 5 till karttyp 2 och 3. Uppgraderingen sker efter en undersökningsplan som fastställs årligen. I den mån betydande felklassningar identifieras, rättas sådana löpande. Det sker också en nykartläggning med karteringsmetoderna för karttyp 2 och 3 i områden där denna produkt saknas.

Klassificeringen av mark som "berg i dagen", "tunt jordtäckte på berg", "riklig eller måttlig till riklig förekomst av block", "måttlig till riklig förekomst av stora block", "riklig förekomst av block" eller "mark med motsvarande förhållanden" som är relevant här är en klassning av jordar efter grävbarhet, som genomfördes 2010. Under tiden kan man dock inte längre hitta dessa beteckningarna i jordartsdatabasen, eftersom databasens struktur har ändrats sedan 2010. Följande klassificeringar och beteckningar finns för närvarande: I kartvisaren "Jordarter 1:25 000-1:100 000" ligger "berg i dagen" och "tunt jordtäckte på berg" markerat som "Berg" i grundlagret. Är det tunt jordtäckte är detta markerat i ytlagret. Blockigheten ligger i ett eget lager "Blockighet i markytan". Där finns klasserna "Blockrik", "Storblockig yta", "Hög blockfrekvens inom icke moränya" och "Blockrik till storblockig yta". I grundlagret finns även markerat blockmark och talus och i landformslagret finns blocksänka. Det är dock inte möjligt att med säkerhet säga vilka beteckningar de tidigare klasserna har nu eller exakt i vilka dataskikt de nu återfinns - delvis på grund av att jorddata inte fanns tillgängliga när rapporten skrevs och att det därför inte gick att göra några mer exakta undersökningar.

Vilka steg behöver tas?

Baserat på de förändringar som skett och kommer att ske avseende kartmaterialet är Swecos slutsats att:

- SCBs tätortskarta inte har förändrats på ett sådant sätt att det föranleder någon förändring av definitionerna i EIFS 2019:1.
- Lantmäteriets terrängkarta kommer avvecklas. Det innebär att föreskrifterna som refererar till denna karta behöver uppdateras. De två lager som används i EIFS 2019:1, *Hög bebyggelse* respektive *Sluten bebyggelse*, kommer finnas även i den efterföljande kartprodukten, Topografi 50. Föreskriften behöver ändras så att den refererar till Topografi 50. Observera att den nya kartprodukten innebär vissa innehållsmässiga skillnader, eftersom metodiken för att fastställa innehållet i de olika lagren förändrats.
- SGUs jordartskarta innehåller inte de lager som efterfrågas i föreskriften och Sweco har i den första delen av utredningen inte haft

möjlighet att djupare analysera var denna information nu återfinns. Här föreslår Sweco att i en andra del av uppdraget titta djupare på det faktiska innehållet i SGUs jordartskarta för att föreslå vilka specifika lager som innehåller den information som föreskriften refererar till.

2022-08-18

Ver 1

Uppdragsnummer 30040387-001

Uppdrag NVL_Kartutredning

PM

Sweco har av Energimarknadsinspektionen (Ei) fått i uppdrag att föreslå en ny normvärdeslista för tillsynsperioden 2024-2027. Som ett tillägg till detta uppdrag har Sweco även fått i uppdrag att utreda de kartunderlag som används för att fastställa förläggningssmiljöer för vissa anläggningstyper.

Föreliggande PM är en fortsättning på den översiktliga utredning som Sweco levererade 2022-09-12. Syfte med uppdraget var att utreda om och vilka ändringar som har skett vad gäller de kartor som användes vid bedömning av förläggningssmiljöer för jordkabel som definieras i den numera upphävda inrapporteringsföreskriften EIFS 2019:1.

När det gäller SGU:s jordartskarta drogs följande slutsats: "SGU:s jordartskarta innehåller inte de lager som efterfrågas i föreskriften och Sweco har i den första delen av utredningen inte haft möjlighet att djupare analysera var denna information nu återfinns. Här föreslår Sweco att i en andra del av uppdraget titta djupare på det faktiska innehållet i SGU:s jordartskarta för att föreslå vilka specifika lager som innehåller den information som föreskriften refererar till."

Den kompletterande andra delen av studien syftar därför till att fastställa vilka informationsmängder i SGU:s jordartskarta som ska utgöra definitionen för förläggningssmiljön "landsbygd svår mark".

Tidigare klassificering

Den tidigare definitionen för förläggningssmiljön "landsbygd svår mark" är följande: "All mark utanför tätortsgränserna på Statistiska centralbyråns tätortskarta som samtidigt antingen klassas i Sveriges geologiska undersökningars jordartskarta som berg i dagen, tunt jordtäckte på berg, riklig eller måttlig till riklig förekomst av block, måttlig till riklig förekomst av stora block, riklig förekomst av block eller mark med motsvarande förhållanden."

Detta bygger på en klassificering av jordarter efter grävbarhet, som genomfördes 2010 av SGU på uppdrag av Svensk Energi - Swedenergy AB. I det följande kallas detta för "grävbarhetskartan". I den tillhörande rapporten från 2010 beskrivs följande två klasser, som är relevanta här:

Klass "Svår grävbarhet, berg, tunt jordtäckte eller blockjord" består av data från grundlaget i jordartsdatabasen med följande beteckning:

- **berg i dagen**
- **tunt jordtäckte på berg**

Klass "Svår grävbarhet, hög blockfrekvens i markytan" består av data från ytskiktet i jordartsdatabasen med följande beteckning:

- **riklig förekomst av block**
- **måttlig till riklig förekomst av stora block**
- **måttlig till riklig förekomst av block**
- **riklig förekomst av block eller måttlig till riklig förekomst av stora block**

Idag finns dock inte längre beteckningarna "berg i dagen", "tunt jordtäckte på berg", etc. i jordartsdatabasen, eftersom databasens struktur har ändrats sedan 2010.

Undersökning av nuvarande grävbarhetskartan och jordartskartan

Grävbarhetskartan är inte en officiell produkt från SGU. Materialet har dock fortsatt uppdateras sedan 2010. I Swecos utredning har SGU inte haft möjlighet att lämna information om vilka lager från den nuvarande jordartsdatabasen som ingår i produkten. Detta beror främst på att det är bara en inofficiell produkt som saknar uppdaterad dokumentation. I kommunikation med Sweco uppger SGU dock att produkten kan komma att utvecklas till en officiell produkt under det kommande året och även få en uppdaterad produktbeskrivning.

För att redan nu kunna göra jämförelser (via GIS) och ta fram en aktuell klassificering för "landsbygd svår mark" som är särskilt anpassad till detta användningsområde, har den senaste versionen av klassificeringen införskaffats från SGU. Syftet var att kontrollera vilka aktuella lager av SGU:s jordartskartan som ingår i den. För detta ändamål undersöktes först den nuvarande strukturen och skikten i "Jordarter 1:25 000 - 1:100 000", som är SGU:s mest detaljerade huvudprodukt bland jordartskartorna, närmare.

I detta sammanhang är det viktigt att nämna att SGU har informerat oss om att "[...] omklassningen från jordartskartan till grävbarhet inte görs direkt från skikten i "Jordarter 1:25 000-1: 100 000" utan från [deras] ca. 2000 unika jordartsföreteelser [...]". Därför kan man inte förvänta sig en 100-procentig överensstämmelse mellan skikten på jordartskartan "Jordarter 1:25 000 - 1:100 000" och den tidigare klassificeringen (som speglas i grävbarhetskartan).

Produkten "Jordarter 1:25 000 - 1:100 000" innehåller följande filer:

Filnamn	Format	Innehåll
jordarter-25-100000-beskrivning	Pdf	Denna fil. Kort beskrivning av datafilernas struktur, attribut och symbolset.
jordarter_25_100k_jy0	ESRI Shape	Jordart i tunt eller osammanhängande översta ytlager (polygoner)
jordarter_25_100k_jy1	ESRI Shape	Jordart i tunt eller osammanhängande ytlager (polygoner)
jordarter_25_100k_jg2	ESRI Shape	Jordart i grundlager (polygoner)
jordarter_25_100k_jd3	ESRI Shape	Jordart i djuplager (polygoner)
jordarter_25_100k_sp	ESRI Shape	Punktobjekt (punkter)
jordarter_25_100k_sl	ESRI Shape	Linjeobjekt (linjer)
jordarter_25_100k_bl	ESRI Shape	Blockighet i markytan (polygoner)
jordarter_25_100k_lf	ESRI Shape	Landform (polygoner)
tackningsområde	ESRI Shape	Täckningsområde för hela datamängden (polygoner)
Jordarter 25 000-100 000	ArcGIS layer	Grupplager med symbolisering
SGUJord.otf	OpenType font	Installeras för att få korrekt symbolredovisning

Jordart, grundlager (JG2): Lagret avser den jordartstyp som normalt kan förväntas på karteringsdjup, dvs. ca 0,5 m under markytan, och som bedöms ha en mäktighet väl överstigande 0,5 meter. Dessutom redovisas i detta lager områden där berggrunden går i dagen eller endast täcks av tunna eller osammanhängande jordlager (JY1).

Jordart, tunt eller osammanhängande ytlager (JY1): På många ställen förekommer tunna eller osammanhängande ytliga jordlager med en

sammansättning som avviker från grundlagrets (JG2). Ytlager JY1 avser sådana ytliga jordlager med en mäktighet mindre än ca 0,5 m eller osammanhängande ytliga jordlager med en bedömd medelmäktighet av ca 0,5 - 1 m.

Jordart, tunt eller osammanhängande översta ytlager (JY0): Inom ett fåtal kartlagda områden förekommer två typer av tunna eller osammanhängande ytlager på varandra. I sådana fall redovisas det överliggande av de två lagren i ytlager JY0.

Jordart, underliggande lager (JD3): Underliggande lager JD3 avser jordlager som underlagrar det jordlager som representeras i grundlagret JG2.

Punktobjekt (SP): Punktobjekt innehåller geologiska företeelser såsom mindre berghällar och landformer.

Linjeobjekt (SL): Linjeobjekt innehåller geologiska företeelser såsom smalare bergblottningar och landformer.

Blockighet i markytan (BL): Blockighet beskriver förekomsten av yttligt liggande block. (beskriver förekomsten av yttligt liggande block.

Landform (LF): Landform redovisar vissa landformer, t.ex. moränbacklandskap och isälvsroderat område.

De fyra jordartslagren (JG2, JY1, JY0 och JD3) omfattar var och en olika typer av jordarter som kan identifieras entydigt med en kod eller textbeskrivning i motsvarande attributtabell. Grundskiktet JG2 skiljer mellan totalt 77 olika typer av jordarter. Eftersom i huvudsak djup på cirka 0,4 - 1 m är relevanta vid förläggning av jordkablar är detta skikt (som redan i grävbarhetskartan) det avgörande skiktet. Beteckningarna "berg i dagen" och "tunt jordtäckte på berg" förekommer dock inte 1:1 i JG2 (eller JY1/JY0). Därför är frågan: **Från vilka lager på den nuvarande Jordartskartan består klassen "Svår grävbarhet, berg, tunt jordtäckte eller blockjord" nu?**

Jämförelsen med grävbarhetskartan visar att följande jordarter av JG2 ingår (fyra av dem dock endast delvis):

- Talus (rasmassor)
- Svämsediment, grus – *delvis, borttagen efter samråd med expert*
- Älvsediment sten–block
- Sten–block
- Blockmark
- Klapper
- Isälvsediment, sten–block
- Morän – *delvis, borttagen efter samråd med expert*
- Morän, sten--block
- Vittringsjord – *delvis, borttagen efter samråd med expert*
- Vittringsjord, ler--silt – *borttagen efter samråd med expert*
- Vittringsjord, sand–grus – *delvis, borttagen efter samråd med expert*
- Rösberg
- Skålla av sedimentärt berg
- Skålla av sandsten
- Berg
- Sedimentärt berg
- Fanerozoisk diabas

- Urberg

2022-08-18

Ver 1

Uppdragsnummer 30040387-001

Uppdrag NVL_Kartutredning

Av de fyra jordtyperna "Svåmsediment, grus" ingår endast delar av deras totala areal. I samråd med Swecos interna expert på geo- och bergteknik kommer dessa inte att beaktas vid klassificeringen, eftersom "svår grävbarhet" inte gäller för dessa jordarter. Detsamma gäller för jordarten "Vittringsjord, ler-silt".

Eftersom JG2 inte bara omfattar de områden där berggrunden går i dagen utan även de områden som täcks av tunna eller osammanhängande jordlager, ingår de typer av jordarter från JY0 och JY1 som är relevanta för klassificeringen redan här. Detta framgår också av jämförelsen med nuvarande grävbarhetskartan. Det är därför inte nödvändigt att inkludera dessa lager i klassificeringen. Samma sak gäller för JD3. Eftersom JD3 är jordlagret under grundlagret JG2 och därmed på stort djup, är detta lager inte relevant här.

Relevant är däremot blockighet i markytan, BL. Men även i detta avseende förekommer inte längre beteckningarna "riklig förekomst av block", "måttlig till riklig förekomst av block", etc. – i stället finns följande indelning:

BL	BL_TX
2949	Ej bedömd förekomst av block
2947	Blockfattig yta
2933	Blockfattig till normalblockig yta
2943	Normalblockig yta
2931	Hög blockfrekvens på annan jordart än morän
2940	Blockrik yta
2941	Blockrik till storblockig yta
2991	Storblockig yta

Här uppstår frågan igen: **Från vilka lager på den nuvarande Jordartskartan består klassen "Svår grävbarhet, hög blockfrekvens i markytan" nu?**

Jämförelsen med grävbarhetskartan visar att de fyra sista klasserna från BL – "Hög blockfrekvens på annan jordart än morän", "Blockrik yta", "Blockrik till storblockig yta" och "Storblockig yta" – överensstämmer med den tidigare klassificeringen (och i några få fall går något utöver denna). Att inkludera dessa områden i klassificeringen har också överenskommit med Swecos expert.

Ny klassificering

Detta resulterar i följande nya klassificering för förläggingsmiljön "landsbygd svår mark" baserad på skikt i jordartkartan "Jordarter 1:25 000 - 1:100 000":

Landsbygd svår mark	Gamla klassificering	Förslag till ny klassificering
Svår grävbarhet, berg, tunt jordtäckte eller blockjord	berg i dagen	JG2: <ul style="list-style-type: none"> • Talus (rasmassor), • Älvsediment sten--block, • Sten--block, • Blockmark, • Klapper, • Isälvssediment, sten--block, • Morän, sten--block, • Rösberg, • Skålla av sedimentärt berg, • Skålla av sandsten, • Berg, • Sedimentärt berg, • Fanerozoisk diabas, • Urberg
	tunt jordtäckte på berg	
Svår grävbarhet, hög blockfrekvens i markytan	riklig förekomst av block	BL: <ul style="list-style-type: none"> • Hög blockfrekvens på annan jordart än morän, • Blockrik yta, • Blockrik till storblockig yta, • Storblockig yta
	måttlig till riklig förekomst av stora block	
	måttlig till riklig förekomst av block	
	riklig förekomst av block eller måttlig till riklig förekomst av stora block	

Sweco föreslår därför att denna klassificering antas som den nya definitionen för förläggingsmiljön "landsbygd svår mark". Alternativt kan SGUs produkt grävbarhetskartan användas från och med nästa år, om den då blir officiellt tillgänglig med en reviderad produktbeskrivning. Det är viktigt att nämna att det i båda fallen inte finns någon täckning för hela Sverige, eftersom underlaget för båda, SGU:s jordartsdata, inte är tillgängligt för hela Sverige.

Sweco har jämfört den föreslagna klassificeringen ovan med grävbarhetskartan, som anses vara den bästa representationen av den tidigare klassificeringen. Det ger en överensstämmelse som överstiger över 99.9 %. Strax över 50 km² täcks in av grävbarhetskartan men inte den nya klassificeringen och vice versa.

Från: Anette Eriksson <anette.eriksson@ei.se>
Skickat: den 27 september 2023 15:13
Till: Regelrådet
Ämne: 2023-103654 Remiss av förslag till Energimarknadsinspektionens föreskrifter om elnätföretagens intäktsramar

Bifogade filer: Bilaga 1 - Konsekvensutredning för EIFS 20191.pdf; Bilaga 2 - Konsekvensutredning för EIFS 20192.pdf; Bilaga 3.pdf; Bilaga 4.pdf; EIFS 2023X inrapporteringsföreskriften.docx; EIFS 2023Y beräkningsföreskriften.docx; Konsekvensutredning EIFS 2023X och 2023Y.docx; Remissmissiv Regelrådet.docx

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Björn
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2023-231:01
DocumentIsArchived: -1

Hej
Remiss av förslag till Energimarknadsinspektionens föreskrifter om elnätföretagens intäktsramar
Regelrådet har möjlighet att lämna synpunkter på konsekvensutredningen.
Även om Regelrådet inte har några synpunkter på konsekvensutredningen är Ei tacksamma för återkoppling om detta.

Svar skickas via e-post till Ei:s registrator (registrator@ei.se). Ange **ärendenummer 2023–103654** i ämnesraden på epostmeddelandet.

Ei emotser Regelrådets svar senast **den 11 oktober 2023**.

Vid eventuella frågor med anledning av remissen går det bra att kontakta Marie-Louise Eriksson, analytiker (tel. 016-16 27 55, e-post marie-louise.eriksson@ei.se) eller Emma Lagerström, jurist (tel. 016-542 91 44, e-post emma.lagerstrom@ei.se).

Med vänlig hälsning

Anette Eriksson | Administratör
016-16 27 36 | Växel 016-16 27 00
Postadress Box 155, 631 03 Eskilstuna
Besöksadress Libergsgatan 6, Eskilstuna | Drottninggatan 26, Stockholm
www.ei.se
[Läs om vår personuppgiftsbehandling i samband med mejl](#)

 Energimarknadsinspektionen
Swedish Energy Markets Inspectorate

Energimarknader för samhällets behov